Пралетарыі ўсіх краін, яднайцеся!

ЗВЯЗДА

Газета выдаецца са жніўня 1917 года

Орган Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Беларусі, Вярхоўнага Савета і Савета Міністраў Беларускай ССР

17 мая 1991 г. ПЯТНІЦА

№ 95 (21623)

Цана 10 кап.

АПОШНЯЯ ІНФАРМАЦЫЯ АД 18 ДА 18 СУТАК

МІНСК

МІЖНАРОДНАЯ МЕДЫЦЫНСКАЯ ДАПАМОГА

На сесіі Сусветнай асамблеі аховы здароўя ў Жэневе была прынята рэзалюцыя, у якой змяшчаецца заклік да ўсіх краін актыўна ўдзельнічаць у рэалізацыі міжнароднай праграмы «Чарнобыль». Адначасова ўдзельнікі асамблеі звярнуліся з просьбай да генеральнага дырэктара Сусветнай арганізацыі аховы здароўя (СААЗ) адшукаць дадатковыя пазабюджэтныя фінансавыя сродкі для падтрымання данай праграмы. У сваіх выступленнях прадстаўнікі дэлегацый многіх краін выказаліся за шырокае супрацоўніцтва з СССР у мэтах хутчэйшага пераадолення вынікаў чарнобыльскай катастрофы.

СУПРАЦОЎНІЦТВА НА НІВЕ КУЛЬТУРЫ

Міністр культуры Беларускай ССР Я. Вайтовіч і міністр культуры і мастацтва Польшчы М. Раствароўскі падпісалі ў Варшаве пратакол аб намерах, якія датычаць супрацоўніцтва паміж дзвюма рэспублікамі. Перш за ўсё іх узаемадзеянне будзе накіравана на захаванне сумеснай культурнай спадчыны.

Беларусь і Польшча вырашылі стварыць сумесную фірму, якая зоймецца арганізацыяй турызму і гандлю. Прыбытак яе пойдзе на аднаўленне і рэстаўрацыю беларускіх і польскіх помнікаў культуры на тэрыторыях абедзвюх рэспублік. Заснавальнікамі фірмы стануць фонды культуры, рэстаўрацыйныя прадпрыемствы, іншыя арганізацыі, закліканыя ахоўваць духоўную і матэрыяльную спадчыну сваіх народаў.

ВЕДАЙ СВАЮ АЙЧЫНУ

МАГІЛЁЎ. Адразу дзве ілюстраваныя брашуры-буклеты, прысвечаныя Магілёўскай вобласці, выйшлі ў свет у Цэнтральным рэкламна-інфармацыйным бюро «Турыст» у Маскве. Буклеты называюцца «Экскурсіі па Магілёўскай вобласці» і «Партызанскія мясціны Магілёўшчыны» і знаёмяць усіх жыхароў краіны з экскурсійнымі маршрутамі Прыдняпроўя, якія прапануе аб'яднанне «Магілёўтурыст». Экскурсіі праходзяць па памятных мясцінах, звязаных з вайной 1812 года, партызанскіх сцежках апошняй вайны, старэйшых гарадах вобласці і г. д.

ВЯРНУЛІ СПАДЧЫНУ

ПІНСКІ РАЁН. (С. Шапіра). Першым фермерам у саўгасе «Малатковічы» стаў Іван Ерамеевіч Юхнюк. За ім у вечнае карыстанне замацавана амаль 5 гектараў саўгасных зямель.

Цікава, што менавіта гэтым надзелам на ўскрайку вёскі Ізін гадоў 60 назад валодаў яго дзед, а затым і бацька. Іван Ерамеевіч і яго жонка Ганна Канстанцінаўна плануюць вырошчваць ячмень, шматгадовыя травы, бульбу, караняплоды з тым, каб забяспечыць каштоўнымі кармамі хатнюю жывёлу. А на падворку ўжо ёсць тры каровы. Столькі ж галоў маладняку, шмат свіней, птушак, вялікая пасека.

З саўгасам заключана пагадненне, па якім Юхнюкі прададуць гаспадарцы 15 тон малака, тону мяса, а саўгас дапаможа фермерскай сям'і пасеяць і сабраць ураджай.

У апошнія дні на Піншчыне колькасць фермераў павялічылася. Ад 5 да 22 гектараў зямлі атрымалі яшчэ тры сялянскія сям'і.

СПАЧАТКУ БЫЎ ЦВІК...

ПІНСК. (Ул. Равіцкі). Старэйшаму прамысловаму прадпрыемству горада — дрэваапрацоўчаму аб'яднанню «Пінскдрэў» — спаўняецца 110 гадоў. Створанае ў мінулым стагоддзі для вырабу драўляных цвічкоў для ботаў, прадпрыемства сёння выпускае шмат разнастайных рэчаў — ад запалак і фанеры да мяккай і корпуснай мэблі. Зразумела, што ўся гэта прадукцыя, а ў мінулым годзе яе было выраблена амаль на 53 мільёны рублёў, карыстаецца вялікім попытам у нашай краіне. Яе ахвотна купляюць і за мяжой — у Англіі, Германіі, Венгрыі, Польшчы.

За апошнія гады, з часу, калі 4-тысячны калектыў аб'яднання ўзначаліў Лаван Арыніч, адбылося амаладжэнне кадраў, вядзецца інтэнсіўная рэканструкцыя і ўкараненне перадавых тэхналогій, прадметам зайздрасці ўсяго горада з'яўляецца тое, як энергічна тут будуюцца жыллё, дзіцячыя садкі. Каб гэтак жа вырашаліся і экалагічныя пытанні, то ўжо сёння прадпрыемства можна было б запісаць ва ўзорныя. Што ж, як кажуць, яшчэ не вечар.

МІР—НАША БАГАЦЦЕ?

СВЕТЛАГОРСК. Старшыня праўлення раённага аддзялення Савецкага фонду міру і дабрачыннасці ў сваім артыкуле ў газеце «Светлагорскія навіны» адзначыў, што выразна праяўляецца тэндэнцыя да рэзкага змяншэння добраахвотных узносаў.

Так, калі ў 1988 годзе на рахунак фонду паступіла ад жыхароў Светлагорска і раёна звыш 145 тысяч рублёў, то ў 1990 — усяго 29 тысяч, а за чатыры месяцы сёлетняга года — менш 9-ці. Жыццё даражае, множацца праблемы, да таго ж людзі не ведаюць, на якія мэты ідуць іх грошы.

ШАНЦЫ ЗМЕНШЫЛІСЯ

ГРОДНА. На сто чалавек зменшыцца сёлета прыём на лячэбны факультэт Гродзенскага медінстытута. Гэта звязана з адкрыццём у Гомелі вышэйшай медыцынскай навучальнай установы. Асноўны касцяк выкладчыкаў новай ВНУ складуць выпускнікі Гродзенскага медінстытута.

Зменшыцца таксама прыём на мэтавых накіраваннях. Якія суадносіны? 150 месц з 400 аддадзены для такіх абітурыентаў на лячэбным факультэце, 65 са 100—на педыятрычным.

Як адаб'ецца гэта на якасці камплектавання курсаў, пакажа час.

НОВЫЯ МАГЧЫМАСЦІ ІМПАРТУ І ЭКСПАРТУ

Выйсці на сусветны рынак праз канферэнц-залу мінскай гасцініцы «Юбілейная» атрымалі магчымасць дзесяткі прадпрымальнікаў Беларусі. Тут працуе міжнародная канферэнцыя «Знешнеэканамічная дзейнасць у БССР».

Два дні прадстаўнікі беларускага ўрада, дзяржаўных прамысловых, навуковых, гандлёвых арганізацый і СП разам з заходнімі бізнесменамі прысвяцяць праблемам узаемавыгаднага партнёрства. Плануецца, у прыватнасці, усебакова абмеркаваць накіраванасць і ўмовы магчымых інвестыцый зарубежнага капіталу ў эканоміку рэспублікі.

Выступаючы на канферэнцыі, намеснік Старшыні Савета Міністраў БССР М. Мясніковіч сказаў, што Беларусь пакуль што адзіная рэспубліка, якая вырашыла так шырока адкрыць дзверы для прытоку замежнага капіталу. Без інвестыцый наша эканоміка не зможа цвёрда стаць на ногі. Вядома, што сённяшні экспарт прадукцыі з БССР складае толькі паўтара мільярда інвалютных рублёў у год пры імпарце ў 4 мільярды.

Тым часам зарубежныя бізнесмены адкрываюць для сябе рэспубліку як магчымага партнёра. Вось як тлумачыць, напрыклад, Джэк Баерс — генеральны дырэктар савецка-амерыканскай камп'ютэрнай фірмы «Саміт сістэмз», якая адправіла нядаўна спажыўцам першую тысячу ЭВМ, сабраных у Мінску, рашэнне размясціць галаўное прадпрыемства іменна ў беларускай сталіцы.

— Фірма прысвяціла нямала намаганняў пошуку найбольш падыходзячага месца — хацелася мець перспектывы для расшырэння справы. А тут, прычым не толькі ў сталіцы, але і ў рэгіёне ў цэлым, ёсць кваліфікаваная рабочая сіла, умовы для ўнутраных і міжнародных перавозак, дзелавых аперацый, зацікаўленасць мясцовых улад. Думаю, усё гэта ацэняць і іншыя. Так што ў рэспубліцы ёсць усе шанцы стаць галоўнымі варотамі ў гандлі Савецкага Саюза з заходнімі краінамі.

(БЕЛТА).

У савеце Федэрацыі прафесіянальных саюзаў Беларусі

Напярэдадні чарговай сесіі Вярхоўнага Савета Беларускай ССР савет Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі лічыць неабходным зрабіць наступную заяву:

Сесія Вярхоўнага Савета БССР пачынае сваю работу ў перыяд рэзкага абвастрэння палітычнай і сацыяльна-эканамічнай абстаноўкі ў рэспубліцы. Так званая рэформа цэн, нягледзячы на выплачваемыя кампенсацыі, адкідвае за мяжу беднасці большасць працоўных, пенсіянераў, моладзь.

Прэзідыум Вярхоўнага Савета, Савет Міністраў рэспублікі, як вядома, з улікам справядлівых патрабаванняў працоўных, прафкомаў, стачачных камітэтаў, якія савет Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі падтрымлівае, рыхтуюць для разгляду на сесіі шэраг законапраектаў па ўдасканаленню гаспадарчай дзейнасці, паляпшэнню сацыяльна-эканамічнай сітуацыі.

Савет Федэрацыі прафсаюзаў выказвае надзею, што ў сувязі з красавіцкімі масавымі выступленнямі працоўных будуць прыняты заканадаўчыя акты, якія дазволяць зрабіць грамадству рашучыя крокі па шляху дэмакратыі, стварэння суверэннай прававой дзяржавы, вываду народнай гаспадаркі Беларусі з крызіснага стану.

Савет Федэрацыі прафсаюзаў прапануе, што пры разглядзе антыкрызіснай праграмы ўрада, побач з мерамі па аздараўленню эканомікі, стымуляванню прадпрымальніцтва, вытворчасці прадуктаў і тавараў, павінны быць прадугледжаны дадатковыя меры па сацыяльнай абароне працоўных, росту заработнай платы, пенсій, стыпендый, дапамог, а таксама па абароне ад беспрацоўя, якія ўтрымліваюцца ў падпісаным нядаўна пагадненні паміж Саветам Міністраў Беларускай ССР і саветам Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі і ў прадстаўленых прапановах прафсаюзаў рэспублікі.

Савет Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі настойвае таксама на ўключэнні ў парадак дня сесіі пытанняў удасканалення працоўнага заканадаўства і аб Законе «Аб прававых гарантыях дзейнасці прафсаюзаў».

Савет Федэрацыі спадзяецца, што народныя дэпутаты Беларусі пры фарміраванні парадку дня сесіі, разглядзе патрабаванняў працоўных калектываў, прафсаюзаў, стачачных камітэтаў праявяць разуменне сітуацыі, палітычную мудрасць і адказнасць за лёс беларускага народа.

Улічваючы складанае становішча ў эканоміцы, спад вытворчасці і пагрозу ў сувязі з гэтым зрыву намечаных сацыяльных праграм, зніжэння ўзроўню жыцця, савет Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі заклікае працоўныя калектывы, прафкомы і стачкомы ўстрымацца ад правядзення масавых акцый у рабочы час.

Беларуская ўзнагарода— Рабочаму саюзу міласэрнасці

Сябры пазнаюцца ў бядзе. Гэту народную мудрасць напомніў Старшыня Вярхоўнага Савета Беларускай ССР Мікалай Дземянцей, уручаючы вышэйшую ўзнагароду рэспублікі — ганаровую грамату Вярхоўнага Савета—Рабочаму саюзу міласэрнасці (РСМ) зямлі Шлезвіг-Гальштэйн (ФРГ).

Дзейнасць РСМ не выпадкова ацэнена так высока. За паўгода, якія мінулі з пачатку бязвыплатнай дапамогі пацярпеўшым ад аварыі на Чарнобыльскай АЭС, саюз перадаў медыкаментаў, медыцынскага абсталявання, прадуктаў харчавання з павышаным утрыманнем вітамінаў больш чым на 6 мільёнаў долараў. Вось і ў гэтыя дні ў рэспубліцы знаходзіцца чарговы канвой з грузамі.

Прымаючы ганаровую ўзнагароду, кіраўнік РСМ Генрых Фольштэт успомніў, што ў гады другой сусветнай вайны яго бацька з часцямі вермахта знаходзіўся на беларускай зямлі. «Сёння мне сорамна за гэта, — сказаў Генрых Фольштэт. — І я шчыра рады, што магу хоць у нейкай ступені загладзіць яго віну. Усё, што я ўбачыў у чарнобыльскай зоне, кранула мяне да слёз».

Актывісты РСМ арганізавалі ў сябе на радзіме прагляд дакументальных фільмаў, фотавыставак, іншых матэрыялаў, прысвечаных чарнобыльскай бядзе.

Уручаючы вышэйшую ўзнагароду рэспублікі, Мікалай Дземянцей падкрэсліў, што сёння ўвесь беларускі народ зведвае пачуццё ўдзячнасці за спачуванне і спагаду, праяўленыя з боку Рабочага саюза міласэрнасці.

(БЕЛТА).

Што нам пішуць аб зямлі

«Мой бацька быў «кулак», яго раскулачылі даўно, прыкладна 60 гадоў назад. З тае пары зямлю майго бацькі не ўзворваюць і нічога на ёй не сеюць. Людзі кажуць, ён быў вядзьмар, а тайну ведаю толькі я — сын кулака. Я і мая сям'я жадаем працаваць на зямлі ў нашай вёсцы, дзе стаіць хата бацькі. За хату я павінен заплаціць дзяржаве 700 рублёў...» Так нам піша Пётр Мартынавіч Баранаў, мінчанін, удзельнік дзвюх апошніх войнаў.

Апошнім часам паток падобных лістоў у рэдакцыю рэзка павялічыўся. Вядома, не выпадкова: прыняты адпаведныя рэспубліканскія і саюзныя законы аб зямлі, уласнасці, фермерскай гаспадарцы і г. д. Людзям здалося, што з'явілася надзея, і адразу ўспомніліся колішнія крыўды, нішчымніца калгасна-саўгаснага тыпу, і ўсё гэта, памножанае на бязрадасныя паліцы магазінаў, гутаркі аб голадзе — выклікала росквіт эпісталярнага жанру. Не, я без іроніі — пісьмы сапраўды цікавыя і вельмі змястоўныя для тых, каго хвалююць праблемы вёскі. А яны, як і футбол, хвалююць у нас усіх. Прыемна, што пішуць не дылетанты, не графаманы, а людзі, якія ўсё жыццё гарбаціліся ці гарбацяцца дагэтуль на той самай зямлі.

Цікава, што ніхто з нашых карэспандэнтаў ілюзій не мае. «...Сяляне ўсе будуць браць зямлю, гараджане, якія нарадзіліся ў вёсцы, таксама вернуцца», — не сумняваецца Б. Федуковіч з Міёршчыны. Разам з тым, «...ёсць вялікія перашкоды. Патрэбны коні, трактары малой магутнасці, цяжкія Т-150 і К-700 для апрацоўкі зямлі не падыходзяць — моцна яе ўтрамбоўваюць. А коней, трактары нам купіць няма дзе». Вінаваціць у гэтым Багуслаў Ігнатавіч «кіраўнікоў, пачынаючы з раённых і канчаючы ВС СССР і БССР». Між іншым, ён мае рацыю. Колькі даводзілася сустракаць такія пераўтварэнні, калі кіраўнік раённага ці іншага ўзроўню для ўсіх гаворыць правільныя словы аб роўнасці ўмоў для фермера і дзяржгаспадаркі, а ў сваім «княстве» робіць нешта процілеглае. Трэба таксама ясна разумець, што сістэма ўсё яшчэ зарыентавана пераважна на калгасы і саўгасы. Самы ўдалы закон (а ў нас яны не сказаць, каб былі такімі) нічога не зменіць. І штрафы ў 1.000 рублёў тых, хто перашкаджае рэформам, як відаць, не пужаюць. Асабіста я не чуў аб прэцэдэнтах.

Нягледзячы на пэўныя зрухі ў аграрным пытанні, людзей усё ж не пакідае і скепсіс. «Колькі можна гаварыць аб сельскай гаспадарцы і практычна нічога не рабіць для яе ўздыму? — пытаецца І. Скавародкін з Рагачова. — Зноў чуеш тыя ж агульныя, надакучлівыя словы: вярнуць даўгі, павярнуцца тварам да вёскі і г. д. Ну спісалі даўгі, а далей што? Ад гэтага калгасы не сталі больш багатымі, моцнымі». У той жа час: «Каб былі створаны ўмовы для нармальнага функцыяніравання калгасаў і саўгасаў, каб людзі адчувалі сябе сапраўднымі гаспадарамі, упэўнены, сёння мы мелі б зусім іншыя вынікі». Ах, паважаны Іван Яфрэмавіч: «Свежо предание, но верится с трудом...»

Колькі пісаў пра сельскую гаспадарку, столькі і чуў: «Вось каб умовы, каб мы гаспадарамі былі...» Тут памылка, таварышы, тыповая памылка. Штука такая — нельга быць гаспадаром таго, гаспадаром чаго не з'яўляешся. Не скажу за саўгасы, там усё ясна. Але і ў калгасах работнік дысцыплінавана (ці не) выконвае чужыя загады. Калгаснік — брыгадзіра, брыгадзір — старшыні, старшыня — старшыні РАПА і г. д. У многіх раёнах і сёлета носяцца па гаспадарках упаўнаважаныя. Што рабіць? Кантралююць і, груба кажучы, «стукаюць» у інстанцыі, калі што не так. Дзе, хто тут гаспадары? Хто можа сказаць: гэта поле — маё, гэты трактар — мой? Сказаць наогул можна, але гэта са сферы паэзіі, метафізікі, чаго хочаш, толькі не юрыспрудэнцыі, якая строга вызначае паняцце «ўласнік» — той, хто нечым валодае. Усе астатнія выпадкі — фактычна прымусовая праца і вынік яе адзін: вечна чагосьці не хапае. Як сказаў адзін калега па пяру, галоўнымі прычынамі, якія перашкаджаюць выканаць харчовую праграму, з'яўляюцца зіма, вясна, лета, восень і журналісты...

Калі чытаеш пісьмы, не перастаеш здзіўляцца магутнай (але крыху наіўнай) веры нашага народа ў лепшае. А таксама здольнасці стоячы па калена, прабачце, у гноі, самааддана марыць аб будучым, будаваць праекты, больш правільна пражэкты.

Няхай таму даруе мне Леанід Іосіфавіч Міцкевіч з Дзяржынскага раёна. Ён цудоўна распісаў, якой павінна быць фермерская гаспадарка, дзе яе размяшчаць, колькі і якіх трэба трактараў, нават не забыў аб такім далікатным пытанні, як збыт прадукцыі.

Шчыра, вельмі спадабалася пісьмо, але аўтара, думаю, трэба апусціць на грэшную зямлю і спытаць: а хто гэтым усім будзе займацца? На думку Л. Міцкевіча: «...кіраўніцтва Вярхоўнага Савета БССР, аграпрома (цяпер — Мінсельгаса, — **С. Ш.**), вобласці і раёна павінна прыняць актыўны ўдзел у арганізацыі новых фермерскіх гаспадарак, не дапусціць, как сродкі, якія будуць выдзелены для гэтых мэт, прапалі марна».

Эх, Леанід Іосіфавіч, расказаць бы вам, колькі і па якіх толькі кабінетах не падарожнічаюць людзі дагэтуль, каб толькі атрымаць той няшчасны кавалак зямлі. Не буду. Газетнай плошчы не хопіць. Што датычыць сродкаў, то аб іх выдзяленні для такіх спецыфічных мэт, як развіццё фермерства, — не чуў. Як і аб нейкіх практычных кроках у гэтым напрамку. Пакуль што ўсё абмяжоўваецца слоўнымі, так сказаць, дэкларацыямі. А за пісьмо — дзякуй, добрае пісьмо.

А вось процілеглы погляд. «Будучыня за буйнымі гаспадаркамі, — піша В. Высоцкі з Міёршчыны. — Сучасныя фермы перадавых краін Захаду налічваюць да 1.000 і нават больш гектараў зямлі... Каб вось такія буйныя фермерскія гаспадаркі з'явіліся ў нас, прычым у вялікай колькасці, то яны маглі б пацясніць калгасы і саўгасы. На жаль, спадзявацца можна толькі на будучае. У бліжэйшыя дзесяцігоддзі асноўную частку прадукцыі па-ранейшаму будуць даваць калгасы і саўгасы. Такая рэальнасць».

Не ўпэўнены. І вось чаму. Сучасных ферм, якія «налічваюць да 1.000 і нават больш гектараў зямлі», на Захадзе не так ужо многа. Вось лічбы па 10 найбольш развітых краінах Еўропы: гаспадарак з плошчай зямель да 5 гектараў — 56,6 працэнта, 5—30 гектараў — 31,4, 30 і больш гектараў — усяго 12,1 працэнта. Так што рэальнасць вось такая.

Безумоўна, гэта не значыць, што буйныя фермы будуць у нас праз дзесяцігоддзі. Уласна кажучы, ніхто не дасць зараз гарантый, што і калгас застанецца нязменнай велічынёй. Жорсткія сённяшнія ўмовы існавання прымусяць яго шукаць новыя формы, усё больш вызваляючы сваіх членаў ад эканамічнай залежнасці. Тое, што ўжо ёсць — асацыяцыя сялянскіх гаспадарак. Гэта ўжо не калгас, хоць яшчэ і не ферма. Але і асацыяцыя — не апошняя форма. Яна будзе развівацца. Магчыма, і да жаданай буйной фермы.

Наогул, на мой погляд, аддаваць перавагу нечаму аднаму было б неразумна. Жыццё само ўсё расставіць па сваіх месцах. Дзесьці захаваецца калгас у некранутым выглядзе (калі для гэтага будуць умовы), дзесьці расквітнеюць дробныя гаспадаркі. Важна не столькі форма, як змест. Хоць, дарэчы, параўнанне дробных і буйных ферм па крытэрыях тэхнічнай эфектыўнасці, праведзенае ў штаце Ілінойс (ЗША) у 1980—82 гг., не аддало адназначна перавагу буйным гаспадаркам па параметрах эфектыўнасці выкарыстання рэсурсаў. Па шэрагу паказчыкаў дробныя фермы пераўзыходзяць буйныя.

«Яшчэ ў мінулым годзе, — піша В. Высоцкі, — у суседнім Полацкім раёне павялічылі прысядзібныя ўчасткі да 1 гектара. Сяляне не толькі забяспечылі свае патрэбы ў прадуктах жывёлагадоўлі, але і прадалі дзяржаве вялікую колькасць свіней, цялят, а таксама малака». Вось так, як гаворыцца, на пустым месцы. Дастаткова толькі падкінуць крыху зямлі. Але чаму да 1 гектара — добра і эфектыўна, а да 5—10—20 — не? Не бачу логікі.

Відаць, пачынаць трэба ўсё ж з прысядзібных участкаў з адначасовай арганізацыяй адзінкавых фермерскіх гаспадарак, бо на масавы рух не хопіць грошай. І не 1 гектар даваць, а колькі чалавек пажадае — 5 дык 5, 20 дык 20. Колькі зможа апрацаваць. На гэта не трэба вялікіх капіталаўкладанняў: землямер адмерае, складзе паперу — і ты гаспадар. Пры нашым жабрацкім бюджэце — адзінае выйсце хоць як-небудзь папоўніць паліцы. Пачнём з малога. А потым будзе відаць.

С. ШАЎЦОЎ.

Чалавек і яго справа

Усе свінагадоўчыя комплексы вобласці зможа забяспечыць высокапрадукцыйным маладняком новы селекцыйна - гібрыдны цэнтр, першая чарга якога ўведзена ў строй у племсаўгасе «Віхра» Мсціслаўскага раёна. На першай ферме, куды завезлі матачнае пагалоўе з лепшых племзаводаў рэспублікі, атрымана ўжо пяць тысяч парасят. З выхадам комплексу на праектны ўзровень тут будуць мець у год звыш 18 тысяч галоў маладняку і больш трох тысяч тон мяса.

Цяпер у вобласці семнаццаць свінагадоўчых комплексаў. Патрэба іх у маладняку — пяць-шэсць тысяч галоў у год. А цэнтр будзе пастаўляць у тры разы больш. Так што высокапрадукцыйнага матачнага пагалоўя хопіць не толькі для дзеючых, але і для чатырох будуемых, а таксама для таварных ферм. Аднак навукова - вытворчы цэнтр закліканы спрыяць не толькі колькаснаму нарошчванню, але і якаснаму паляпшэнню жывёлы. Тут закладзена тэхналогія, якая дазваляе гадаваць маладняк з патэнцыяльнымі магчымасцямі сярэднесутачных прываг не менш як семсот грамаў. Усяго ж у 1995 годзе намечана павялічыць вытворчасць свініны да 55—60 тысяч тон у год.

На здымку: аператар комплексу Галіна **Вядзюліна.**

Фота С. ЖАЛУДОВІЧА.

(БЕЛТА).

Прыйшла пара мяняць пяцёркі?

Ад Дзяржаўнага банка СССР

Аб выпуску ў абарачэнне банкаўскіх білетаў (банкнот) Дзяржбанка СССР вартасцю 5 рублёў узору 1991 года

Дзяржбанк СССР з 1 чэрвеня 1991 года выпускае ў абарачэнне банкаўскія білеты (банкноты) Дзяржбанка СССР вартасцю 5 рублёў узору 1991 года. Апісанне банкноты будзе апублікавана ў друку.

Банкаўскія білеты (банкноты) Дзяржбанка СССР вартасцю 5 рублёў узору 1991 года абавязковыя да прыёму дзяржаўнымі, кааператыўнымі, камерцыйнымі, грамадскімі і ўсімі іншымі прадпрыемствамі, арганізацыямі і ўстановамі, калгасамі і асобнымі грамадзянамі ва ўсе віды плацяжоў, а таксама банкамі і паштовымі прадпрыемствамі для залічэння ва ўклады, на бягучыя, разліковыя рахункі, для пераводу і на акрэдытывы, без усялякіх абмежаванняў па іх намінальнай вартасці.

Дзяржаўныя казначэйскія білеты СССР вартасцю 5 рублёў узору 1961 года працягваюць заставацца ў абарачэнні аж да зносу і падлягаюць абавязковаму бесперашкоднаму прыёму дзяржаўнымі, камерцыйнымі, грамадскімі і ўсімі іншымі прадпрыемствамі, арганізацыямі, установамі, калгасамі і асобнымі грамадзянамі ва ўсе віды плацяжоў, а таксама банкамі і паштовымі прадпрыемствамі для залічэння ва ўклады, на бягучыя, разліковыя рахункі, для пераводу і на акрэдытывы, без усялякіх абмежаванняў па іх намінальнай вартасці.

Цяпер вядзецца падрыхтоўка да выпуску ў абарачэнне ў III—IV кварталах бягучага года банкаўскіх білетаў (банкнот) Дзяржбанка СССР вартасцю 1 рубель, 3 рублі, 10 і 25 рублёў узору 1991 года. Апісанне гэтых банкнот і канкрэтная дата выпуску іх у абарачэнне будуць паведамлены дадаткова. Дзяржаўныя казначэйскія білеты СССР вартасцю 1 і 3 рублі ўзору 1961 года, білеты Дзяржаўнага банка СССР вартасцю 10 і 25 рублёў узору 1961 года працягваюць заставацца ў абарачэнні да зносу і абавязковыя да прыёму ва ўсе віды плацяжоў і для залічэння на рахункі.

АБ АДКРЫЦЦІ ЧАЦВЁРТАЙ СЕСІІ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА БЕЛАРУСКАЙ ССР ДВАНАЦЦАТАГА СКЛІКАННЯ

Адкрыццё чацвёртай сесіі Вярхоўнага Савета Беларускай ССР дванаццатага склікання адбудзецца 21 мая 1991 года ў 10 гадзін раніцы ў зале пасяджэнняў Вярхоўнага Савета Беларускай ССР у Доме ўрада.

ДА ВЕДАМА НАРОДНЫХ ДЭПУТАТАЎ БЕЛАРУСКАЙ ССР

Рэгістрацыя народных дэпутатаў Беларускай ССР, якія прыбылі на чацвёртую сесію, будзе праводзіцца 20 мая 1991 года з 8 гадзін да 22 гадзін у Доме ўрада (2 паверх, фае залы пасяджэнняў Вярхоўнага Савета Беларускай ССР).

Міні-завод ужо працуе

Здаецца зусім нядаўна я быў сведкам таго, як каля офіса Беларускага дабрачыннага фонду «Дзецям Чарнобыля» спыніліся грузавыя аўтамабілі з нямецкімі нумарамі. На іх прывезлі абсталяванне для вытворчасці цэглы. Яго бясплатна паставіла Берлінскае аб'яднанне «Дзеці Чарнобыля». З таго дня не мінула і двух месяцаў, а міні-завод пачаў ужо працаваць — выпушчаны першыя тысячы цаглін.

Размясцілася гэта прадпрыемства ў вёсцы Чэрцы Лепельскага раёна. Месца для яго пасля старанных дазіметрычных вымярэнняў выбралі самі берлінцы.

— У нашым аб'яднанні створана спецыяльная група пад назвай «Перасяленне», — расказвае кіраўнік аб'яднання Себасцьян Пфлюгбайль, які прыехаў у Чэрцы. — На сабраныя грошы закупілі тэхналагічныя лініі па вытворчасці цэглы. Мяркуем, што дапаможам у будаўніцтве жылля 100 сем'ям перасяленцаў.

— Мы вельмі ўдзячны нашым нямецкім сябрам за дастаўку і ўстаноўку абсталявання, — гаворыць народны дэпутат БССР старшыня праўлення фонду «Дзецям Чарнобыля» Генадзь Грушавой. — Аддача ад яго будзе і эфектыўнай і доўгатэрміновай.

У хуткім часе ў Чэрцах пачнецца закладка фундаменту першых дзесяці дамоў для чарнобыльскіх перасяленцаў.

У. ГЛОД.

ЧАС ПАДПІСАННЯ У ДРУК: ПА ГРАФІКУ 21.05, НУМАР ПАДПІСАНЫ У 21.05.

ЭКАНОМІКА РЭСПУБЛІКІ МОЖА ВЫЙСЦІ З КРЫЗІСУ

Аб праекце Дзяржаўнай праграмы стабілізацыі эканомікі і сацыяльнай абароны насельніцтва рэспублікі

Эканамічная і палітычная сітуацыя ў краіне абвастраецца.

На агульнапрызнаныя заганы камандна - адміністрацыйнай сістэмы (звышцэнтралізацыя, неэквівалентная аплата працы, штучныя цэны і г. д.) наклаліся непрадуманыя, непаслядоўныя, няўзгодненыя з рэспублікамі дзеянні цэнтра, што прывяло да велізарнага дэфіцыту бюджэту, развалу фінансавай і крэдытна-грашовай сістэмы, абясцэньвання рубля, разбурэння спажывецкага рынку.

Усё гэта вялікім цяжарам лягло і на эканоміку Беларусі. І калі да нядаўняга часу цаной неймаверных намаганняў і дзякуючы задзелу трываласці ў рэспубліцы яшчэ ўдавалася не дапускаць зніжэння вытворчасці і жыццёвага ўзроўню, падтрымліваць рост нацыянальнага даходу і аб'ёмаў выпускаемай прадукцыі, то ў першыя месяцы гэтага года абстаноўка рэзка змянілася. Агульны крызіс абазначыўся і ў нас.

Зрывы паставак, скарачэнне імпарту рэсурсаў—адсюль спад вытворчасці, некіруемы рост зарплаты — адсюль інфляцыя, рост аптовых цэн на тэхніку і рэсурсы ў сельскай гаспадарцы разам з фіксаванымі цэнамі на сельгаспрадукцыю — адсюль пагроза разарэння многіх гаспадарак... Стан нашай эканомікі сёння не задавальняе нікога.

Рэзкае зніжэнне жыццёвага ўзроўню, праведзенае саюзным урадам непрадуманага павышэння цэн замест іх рэформы заканамерна выклікалі ўсплеск адкрыта выражанага народнага пратэсту, канфрантацыю палітычных сіл, прывялі да забастовак на мностве прадпрыемстваў, што ў сваю чаргу толькі пагоршыла сітуацыю, паставіўшы Беларусь на грань катастрофы.

Паводле ацэнак спецыялістаў, з-за зрываў паставак і разбалансаванасці эканомікі нацыянальны даход рэспублікі за 1991 год можа знізіцца прыкладна на 20 працэнтаў. Прамысловая вытворчасць — на чвэрць. У выніку пад пагрозай акажуцца ўсе сацыяльныя праграмы, яшчэ больш знізяцца рэальныя даходы і пакупніцкая здольнасць насельніцтва, могуць спыніцца многія прадпрыемствы, людзі акажуцца без работы.

Спрабуючы выратаваць становішча і сацыяльна абараніць насельніцтва рэспублікі, Вярхоўны Савет і Урад Беларусі ў многім сваіх рашэннях адыходзілі далёка за межы мерапрыемстваў, прадугледжаных Кабінетам міністраў СССР. У рэспубліцы зняты ўсе абмежаванні на выплатах зарплаты на прадпрыемствах, захаваны без змянення тарыфы на асноўныя віды жыллёва-камунальных паслуг, адменены падатак з продажаў на тавары штодзённага попыту, кампенсуюцца расходы рабочых і служачых на грамадскае харчаванне, падзешаўлена харчаванне ў школьных і студэнцкіх сталовых, павышаны выплаты ў сувязі з падаражаннем дзіцячых тавараў, павышаны стаўкі ўрачам і настаўнікам.

Усё гэта вельмі моцна ўдарыла па бюджэту рэспублікі, але становішча не выратавала. Скажам прама, і не магло выратаваць. Складанасць сітуацыі патрабуе крутога павароту перш за ўсё ў саюзным маштабе.

Шэсць гадоў перабудовачных няўдач паказалі, што паступовы, расцягнуты ў часе пераход да рыначнай эканомікі згубны. Разбурыўшы старыя дырэктыўныя сувязі і недапушчальна адцягваючы пераход да сапраўднага рыначнага самарэгулявання, звязваючы рэспублікі па руках і нагах і навязваючы ім свае рашэнні, цэнтр атрымаў абсалютна непрацаздольную мадэль, а замест жаданай адзінай эканамічнай прасторы атрымаў да канца разладжаны і разбалансаваны гаспадарчы механізм.

Зламаць інерцыю эканамічнага развалу можна не разавымі мерапрыемствамі, а толькі поўным комплексам рашучых мер па стабілізацыі фінансаў, лібералізацыі цэн, прыватызацыі дзяржаўнай уласнасці. Рашаючая роля тут — за цэнтрам. Рэспубліка можа толькі запаволіць разбуральныя працэс, зніжэнне аб'ёмаў вытворчасці і ўзроўню жыцця. Неабходна сумеснымі намаганнямі рэспублік прымусіць цэнтр пакінуць нерашучасць і прыслухацца да разважнага сэнсу і эканамічнай логікі.

Інтарэсы нацыянальнага выратавання патрабуюць ад нас экстранных і надзвычайных крокаў, якія дазволілі б рэспубліцы пратрымацца на грэбені, не аказацца зацягнутай у агульную варонку, не скаціцца да поўнага развалу і галечы.

Ажыццявіць гэтыя крокі немагчыма без дакладнай праграмы, якая была б зразумета і прынята кожным жыхаром Беларусі, усімі працоўнымі калектывамі, усімі органамі кіравання ў сталіцы рэспублікі і на месцах, усімі палітычнымі групоўкамі. Прычым, зразумета павінна быць галоўнае: справа зайшла вельмі далёка, бязбольны выхад з крызісу немагчымы, лёгкіх шляхоў для нас няма. Пераход да рынку многім ускладняе жыццё, ён немагчымы без непапулярных, а часам і жорсткіх, надзвычайных мер, але іншага выхаду проста не існуе.

Сёння пытанне выжыць або не выжыць — гэта пытанне веры ў выбраны шлях, без якой немагчыма мабілізацыя сіл, вяртанне даверу да ўлады. У гэтых мэтах і прапануецца надзвычайная антыкрызісная дзяржаўная праграма, якая прадугледжвае неадкладнае вырашэнне наступных задач:

прадухіліць разбурэнне народнай гаспадаркі;

забяспечыць паслядоўнае выкананне праграмы пераходу рэспублікі да рыначнай эканомікі;

спыніць зніжэнне жыццёвага ўзроўню народа, нармалізаваць забеспячэнне насельніцтва прадуктамі харчавання, медыкаментамі, таварамі першай неабходнасці.

ПЕРАХОД ДА РЫНАЧНЫХ АДНОСІН

За перыяд з пачатку рэалізацыі праграмы пераходу да рынку Вярхоўны Савет БССР прыняў шэраг законаў, якія забяспечваюць прававую аснову гэтага працэсу, у тым ліку: аб уласнасці, аб прадпрыемствах, аб арэндзе, аб сялянскай (фермерскай) гаспадарцы, аб мясцовым самакіраванні і мясцовай гаспадарцы, аб нацыянальным банку і дзейнасці банкаў на тэрыторыі рэспублікі, аб індэксацыі даходаў насельніцтва з улікам інфляцыі, Кодэкс аб зямлі.

Абапіраючыся на гэтыя заканадаўчыя акты, урад рэспублікі пачаў ажыццяўляць практычныя меры па пераходу да рыначнай эканомікі.

Пры Савеце Міністраў БССР утвораны камітэты: па кіраванню дзяржаўнай маёмасцю, па зямельнай рэформе і землеўпарадкаванню, а таксама Дзяржзнак БССР. Зроблены першыя крокі па пераўтварэнню дзяржаўных прадпрыемстваў у акцыянерныя і гаспадарчыя таварыствы, па здачы маёмасці ў арэнду з правам выкупу, па продажу, бязвыплатнай перадачы і г. д.

Да канца гэтага года прадугледжваецца перавесці на арэнду з выкупам больш як 100 прадпрыемстваў, пераўтварыць у акцыянерныя таварыствы і іншыя калектыўныя формы каля 60 заводаў і фабрык. З улікам прадпрыемстваў, выкупляемых працоўнымі калектывамі, прадаваемых на аўкцыёнах і па конкурсу, перадаваемых безвыплатна, агульны кошт прыватызуемай маёмасці дасягне 3,5 млрд. рублёў. Гэта надзвычай складаная задача, прычым не толькі эканамічная, а хутчэй нават псіхалагічная, якая патрабуе карэннай ломкі свядомасці кожнага: і рабочага, і спецыяліста, і міністра. Кожнага, каму трэба стаць чалавекам новай якасці: гаспадаром справы, прадпрымальнікам, уласнікам. Неабходны нестандартныя падыходы ў аздараўленні фінансаў, прыцягненне замежных інвестыцый, раздзяржаўленне і прыватызацыя эканомікі, стварэнне рыначнай інфраструктуры і фарміраванне сапраўды рыначных адносін.

РАЗВІЦЦЁ ПРАДПРЫМАЛЬНІЦТВА

Да 1 верасня 1991 года неабходна:

унесці ў грамадзянскі і крымінальны кодэксы БССР змяненні, якія ліквідавалі б усе перашкоды на шляху развіцця прадпрымальніцтва, перш за ўсё распрацаваць і прыняць законы аб прадпрымальніцтве і свабодзе гаспадарчай дзейнасці, аб гаспадарчых таварыствах, аб акцыянерных таварыствах і таварыствах з абмежаванай адказнасцю;

распрацаваць праграму падрыхтоўкі па асновах прадпрымальніцтва, якая ўключала б стварэнне цэнтраў і сеткі курсаў па вывучэнню асноў бізнесу, фарміраванне пакетаў вучэбных і метадычных матэрыялаў, прыцягненне спецыялістаў з-за меж рэспублікі (у тым ліку з краін з рыначнай эканомікай) і накіраванне кадраў для вучобы за рубеж;

увесці спрошчаны парадак выезду на вучобу за рубеж грамадзян рэспублікі, фарміраваць устойлівыя сувязі з зарубежнымі арганізацыямі, якія займаюцца падрыхтоўкай кадраў для прадпрымальніцтва;

распрацаваць план развіцця юрыдычных службаў у мэтах кваліфікаванага разгляду пытанняў, звязаных з прадпрымальніцтвам;

стварыць камітэт па развіццю і падтрымцы прадпрымальніцтва;

забяспечыць роўныя ўмовы матэрыяльна - тэхнічнага забеспячэння, прадастаўлення крэдытаў, цэнаўтварэння, падаткаабкладання для прадпрыемстваў дзяржаўнага і недзяржаўнага сектараў эканомікі;

даручыць сродкам масавай інфармацыі рэспублікі шырэй асвятляць зарубежны і айчынны вопыт развіцця прадпрымальніцтва.

РАЗДЗЯРЖАЎЛЕННЕ І ПРЫВАТЫЗАЦЫЯ

У тэрмін да 1 ліпеня 1991 года прадугледжваецца распрацаваць рэспубліканскую праграму раздзяржаўлення і прыватызацыі, заснаваную на прынцыпах добраахвотнасці, паступовасці, эканамічнай мэтазгоднасці, разнастайнасці форм гаспадарання.

Трэба будзе забяспечыць:

першачарговую прыватызацыю ў гандлі, грамадскім харчаванні, бытавым абслугоўванні, аўтасервісе, невялікіх прадпрыемстваў транспарту, прамысловасці і іншых галін народнай гаспадаркі, дзе недзяржаўныя структуры найбольш эфектыўныя;

паслядоўную прыватызацыю ў сельскай гаспадарцы, уключаючы продаж участкаў пад садаводства і агародніцтва, апераджальную прыватызацыю з мэтай стварэння канкурэнцыі прадпрыемстваў, якія абслугоўваюць сельскагаспадарчую вытворчасць;

апераджальную падрыхтоўку нарматыўнай базы, якая рэгулюе працэс раздзяржаўлення і прыватызацыі, парадак выкупу, перадачы дзяржаўнай маёмасці і выкарыстання атрыманых у ходзе прыватызацыі сродкаў;

пераўтварэнне на першым этапе буйных і сярэдніх дзяржаўных прадпрыемстваў у дзяржаўныя і змешаныя акцыянерныя кампаніі, якія працуюць на камерцыйных умовах;

арганізацыю продажу часткі здадзеных у арэнду дзяржаўных памяшканняў, за выключэннем арандуемых прадпрыемствамі і арганізацыямі інвалідаў.

ДЭМАНАПАЛІЗАЦЫЯ І СТВАРЭННЕ КАНКУРЭНТНАГА АСЯРОДДЗЯ

На бліжэйшай сесіі Вярхоўнага Савета БССР разгледзець і прыняць Закон БССР «Аб процідзеянні манапалістычнай дзейнасці», у адпаведнасці з якім забяспечыць:

папярэджанне і спыненне дзейнасці прадпрыемстваў, міністэрстваў, арганізацый гандлю, якія займаюць дамінуючае становішча на рынку, калі гэта дзейнасць у адносінах да цэн, якасці і асартыменту тавараў і паслуг наносіць урон інтарэсам спажыўцоў;

абарону прадпрымальніцтва і канкурэнцыі ад дыктату органаў кіравання і прадпрыемстваў-манапалістаў;

спыненне нядобрасумленнай канкурэнцыі, атрымання прыбытку шляхам падману спажыўцоў і гаспадарчых партнёраў.

Стварыць надзелены шырокімі паўнамоцтвамі Антыманапольны камітэт БССР.

РАЗВІЦЦЁ РЫНАЧНАЙ ІНФРАСТРУКТУРЫ

Неабходна на працягу 1991 года завяршыць пераўтварэнне спецыялізаваных банкаў у камерцыйныя і перавод на камерцыйную аснову іншых крэдытных устаноў; неадкладна пачаць арганізацыю сеткі аўдытарскіх і брокерскіх фірм, стварэнне фондавай біржы, холдынгавых і інвестыцыйных кампаній. У гэтых мэтах арганізаваць падрыхтоўку кадраў, набыццё абсталявання, прадастаўленне памяшканняў, стартавую фінансавую падтрымку, супрацоўніцтва з іншымі краінамі.

Забяспечыць на працягу II і III кварталаў 1991 года фарміраванне асноў інфраструктуры таварнага рынку, уключаючы стварэнне таварна-сыравінных бірж, брокерскіх і дылерскіх кантор, пераўтварэнне арганізацый матэрыяльна - тэхнічнага забеспячэння ў камерцыйныя цэнтры, незалежныя аптова - пасрэдніцкія фірмы. Легалізаваць і забяспечыць прававую абарону пасрэдніцкай дзейнасці.

На аснове існуючых бюро па працаўладкаванню стварыць у рэспубліцы інфраструктуру рынку працы.

З мэтай паскарэння фарміравання рынку жылля неадкладна пачаць яго прыватызацыю на добраахвотнай і бязвыплатнай аснове ў межах устаноўленых норм з аплатай лішкаў па ўстанаўліваемых цэнах, стварэннем ільготных умоў для набыцця жылля малазабяспечанымі сем'ямі. Павысіць кватэрную плату за лішкі жылой плошчы звыш нормы да 10-кратнага размеру.

НЕАДКЛАДНЫЯ МЕРЫ ПА СТАБІЛІЗАЦЫІ ЭКАНОМІКІ

З улікам мерапрыемстваў па сацыяльнай абароне насельніцтва ў сувязі з увядзеннем новых рознічных цэн запатрабуецца дадаткова, акрамя ўласных сродкаў прадпрыемстваў, каля 1,6 млрд. рублёў, і к канцу года дэфіцыт бюджэту можа перавысіць 5 млрд. рублёў.

У гэтых умовах неабходна перагледзець пытанні перадачы сродкаў у саюзны бюджэт зыходзячы з рэальных паступленняў у бюджэт рэспублікі.

Запатрабаваць стварэння пры Савеце Федэрацыі спецыяльнага органа па фарміраванню і кантролю за выкарыстаннем сродкаў саюзнага бюджэту з абавязковым прадстаўніцтвам ад кожнай саюзнай рэспублікі.

Настаў час прыняць надзвычайныя меры па выкананню Дзяржаўнага бюджэту рэспублікі на 1991 год і прадаставіць Савету Міністраў БССР права пераразмяркоўваць даходы і расходы бюджэту рэспублікі ў тэрытарыяльным разрэзе ў сувязі са змяненнем рознічных цэн і мерамі па сацыяльнай абароне насельніцтва, зыходзячы з прынятых рэспубліканскімі органамі рашэнняў.

У сувязі з узрастаючым дэфіцытам бюджэту і вострай неабходнасцю ў ажыццяўленні мерапрыемстваў, якія выклікаюць дадатковыя яго расходы, правесці перагаворы з капкраінамі аб магчымасці размяшчэння рэспубліканскай знешняй пазыкі на суму да 1 млрд. долараў ЗША пад гарантыю ўрада Беларускай ССР, з выкарыстаннем гэтых сродкаў перш за ўсё на павышэнне тэхнічнага ўзроўню аграпрамысловага комплексу, прамысловасці будаўнічых матэрыялаў, а таксама на стварэнне ўмоў для выпуску канкурэнтаздольнай прадукцыі.

Пры рэалізацыі прадукцыі за межамі рэспублікі звыш аб'ёмаў па дзяржзаказу 20 працэнтаў атрыманай выручкі накіроўваюцца ў даход бюджэту рэспублікі.

Распрацаваць і прыняць да 1 кастрычніка 1991 года пакет законапраектаў па рэформе падатковай сістэмы, заснаванай на пераходзе да уніфікаваных ставак падатку з абароту, зніжэнні гранічнай стаўкі падаходнага падатку з грамадзян, адмене падатку з продажаў, дакладным размежаванні падатковай базы рэспублікі і мясцовых Саветаў, стымуляванні прадпрымальніцтва.

Арганізаваць фарміраванне рынку каштоўных папер і стварыць у рэспубліцы да канца 1991 года фондавую біржу.

У мэтах выканання бюджэту рэалізаваць насельніцтву ў 1991 годзе праз аўкцыёны частку выдзеленых па рыначных фондах легкавых аўтамабіляў усіх марак, імпартных мэблевых гарнітураў, тэлевізараў, магнітафонаў, відэамагнітафонаў, халадзільнікаў, пральных машын, складанай бытавой тэхнікі і тэлерадыёапаратуры айчыннай вытворчасці апошніх мадыфікацый.

Аднавіць камерцыйны гандаль асобнымі відамі вінна-гарэлачных і тытунёвых вырабаў.

Арганізаваць у 1991 годзе выпуск рэспубліканскіх мэтавых беспрацэнтных пазык на суму да 100 млн. рублёў з пагашэннем аблігацый пазыкі вострадэфіцытнымі таварамі.

Для больш строгага расходавання дзяржаўных сродкаў прапануецца максімальна абмежаваць выдзяленне з бюджэту дадатковых асігнаванняў, не прымаць да канца года новых рашэнняў, якія выклікаюць павелічэнне расходаў бюджэту, закрыць бюджэтнае фінансаванне ўсіх аб'ектаў, будаўніцтва якіх не пачата на 1 мая 1991 г., а з 1992 года спыніць незваротнае фінансаванне з бюджэту гаспадарчых арганізацый.

Намячаецца ўвесці на тэрыторыі рэспублікі на 1991—1992 гады плату за новапачынаемае будаўніцтва (расшырэнне) аб'ектаў вытворчага прызначэння, ажыццяўляемае за кошт уласных сродкаў прадпрыемстваў і арганізацый, у размеры да 30 працэнтаў каштарыснага кошту аб'ектаў, за выключэннем аб'ектаў па вытворчасці прадуктаў харчавання і аб'ектаў, звязаных з ліквідацыяй вынікаў чарнобыльскай катастрофы, а таксама плату за незавершанае будаўніцтва па прыпыненых і закансерваваных будоўлях і аб'ектах з разліку 10 працэнтаў кошту незавершанага будаўніцтва. Распаўсюдзіць парадак налічэння такой платы на звышнарматыўныя аб'ёмы незавершанага будаўніцтва.

Правесці да 1 чэрвеня гэтага года інвентарызацыю закансерваваных, прыпыненых будоўляў і невыкарыстоўваемых вытворчых аб'ектаў і плошчаў і пачаць іх распродаж. Сродкі ад продажу аб'ектаў, будаўніцтва якіх ажыццяўлялася за кошт бюджэтных асігнаванняў, цэнтралізаваных фондаў і рэзерваў міністэрстваў і ведамстваў БССР, у размеры 75 працэнтаў падлягаюць пералічэнню ў даход бюджэту рэспублікі і 25 працэнтаў застаюцца ў распараджэнні ўласніка.

Скараціць з 1991—1992 навучальнага года прыём студэнтаў у вышэйшыя і сярэднія спецыяльныя навучальныя ўстановы за кошт бюджэту не менш чым на 20 працэнтаў. Пры неабходнасці прыём студэнтаў ажыццяўляць па дагаворах з прадпрыемствамі і арганізацыямі.

Прыняць да ведама, што ўрадам рэспублікі скарочана колькасць работнікаў цэнтральнага апарату міністэрстваў і ведамстваў БССР на 25 працэнтаў. Скараціць не менш чым на 30 працэнтаў колькасць адміністрацыйна - кіраўніцкага персаналу дзяржаўных аб'яднанняў, прадпрыемстваў і арганізацый па стану на 1 красавіка 1991 г. з накіраваннем 30 працэнтаў выслабаняемых сродкаў у даходы бюджэту.

Лічыць неабходным давесці на 1991 год да прадпрыемстваў, арганізацый і ўстаноў ліміты гранічных асігнаванняў на ўтрыманне адміністрацыйна-кіраўніцкага персаналу.

Намечаныя меры дазволяць звесці дэфіцыт бюджэту к канцу бягучага года да 4,0 млрд. рублёў, для пакрыцця якога ўрад вымушаны будзе прыцягваць за адпаведную плату крэдытныя рэсурсы Нацыянальнага банка БССР.

У рэспубліцы парушылася нармальнае функцыяніраванне грашова-крэдытнай сістэмы, якая абцяжарваецца ўключэннем у абарачэнне велізарных сум лішніх плацежных сродкаў, што аказваюць магутны націск на рэсурсна-таварны рынак і падштурхоўваюць інфляцыйныя працэсы.

У сувязі з гэтым трэба будзе ажыццявіць наступныя першачарговыя меры.

Па прадстаўленню Нацыянальнага банка Беларускай ССР з мая 1991 г. устанавіць для ўсіх банкаў рэспублікі гранічны аб'ём крэдытных укладанняў, забяспечыўшы накіраванне крэдытных рэсурсаў у першую чаргу на правядзенне мерапрыемстваў, звязаных з павелічэннем вытворчасці сельскагаспадарчай прадукцыі, харчовых і прамысловых тавараў.

З 1 чэрвеня 1991 г. змяніць дзеючы парадак разлікаў і кампенсацыі розніц у цэнах на сельскагаспадарчую і іншую прадукцыю, маючы на ўвазе праводзіць выплаты розніц у цэнах па месцы яе спажывання ў межах сродкаў на рахунках адпаведных бюджэтаў.

Забараніць удзел выканкомаў мясцовых Саветаў народных дэпутатаў бюджэтнымі сродкамі ў стварэнні статутных фондаў камерцыйных банкаў.

Стварыць неабходныя ўмовы для актывізацыі знешнеэканамічнай дзейнасці прадпрыемстваў і арганізацый, а таксама арганізацыі валютнага абслугоўвання грамадзян. Да 1 ліпеня 1991 г. утварыць акцыянерны камерцыйны банк знешнеэканамічнай дзейнасці Беларускай ССР, заснавальнікамі якога выступяць Савет Міністраў БССР, Знешэканомбанк СССР, зарубежныя банкі, аб'яднанні, прадпрыемствы і арганізацыі рэспублікі.

Праводзіць сумесна з іншымі рэспублікамі, якія выказалі згоду падпісаць новы Саюзны дагавор, агульную палітыку ў пытаннях: адзінства грашовай сістэмы, грашовай эмісіі, грашова-крэдытнай і цэнавай палітыкі, сістэмы і гарантый разлікаў, абарачэння і ўліку каштоўных папер, свабоднай куплі-продажу замежнай валюты, допуску зарубежных вытворцаў на рэспубліканскі рынак з адпаведнымі мерамі па яго абароне.

Павышэнне рознічных цэн, праведзенае саюзным урадам, не вырашыла задачы комплекснай узаемаўвязанай рэформы ўсіх відаў цэн у народнай гаспадарцы.

У гэтых умовах неабходна:

далейшую лібералізацыю цэн праводзіць толькі ў сувязі і па меры фарміравання рыначна-арыентаваных сектараў эканомікі, раздзяржаўлення і прыватызацыі, развіцця новых форм і адносін уласнасці, дэманапалізацыі;

увесці з мая да канца 1991 года мараторый на павышэнне рознічных цэн, акрамя дагаворных, на асноўныя харчовыя тавары, бялізну, масавыя віды тканін, адзення і абутку, тавары для дзяцей, тарыфаў на жыллёва-камунальныя паслугі;

да канца II квартала гэтага года дадаткова да існуючага абмежавання ўзроўню дагаворных (свабодных) цэн праз гранічную рэнтабельнасць устанавіць па групах і відах прадукцыі гранічныя цэны;

правесці экспертызу памераў рознічных цэн (тарыфаў), іх адпаведнасці затратам на вытворчасць і рэалізацыю тавараў і паслуг і прыняць неабходныя рашэнні ў выпадку іх завышэння.

Прадаставіць права Дзяржэканомплану БССР у перыяд рэалізацыі надзвычайных мер:

адмяняць эканамічна неабгрунтаваныя цэны, уключаючы дагаворныя, і зніжаць іх узровень;

пазбаўляць прадпрыемствы і арганізацыі права прымянення дагаворных і самастойна ўстанаўліваемых цэн у выпадках грубага або неаднаразовага парушэння дзеючага парадку цэнаўтварэння;

накладаць на службовых асоб, вінаватых у парушэнні дысцыпліны цэн, штрафы ў размеры месячнага акладу.

Устанавіць, што Савет Міністраў БССР мае права прымаць рашэнні аб вызваленні гаспадарчых кіраўнікоў ад займаемай пасады ў сувязі з сістэматычнымі парушэннямі дзяржаўнай дысцыпліны цэн.

Прадастаўляць права прадпрыемствам, аб'яднанням і арганізацыям рэалізоўваць гатовую прадукцыю вытворча-тэхнічнага прызначэння па дагаворных цэнах замест фіксаваных у выпадках, калі на яе выраб выкарыстоўваліся сыравіна, матэрыялы і камплектуючыя вырабы, набытыя па дагаворных цэнах.

У выпадках парушэння прадпрыемствамі, аб'яднаннямі і арганізацыямі, незалежна ад іх ведамаснай падпарадкаванасці і форм уласнасці (у тым ліку прадпрыемствамі і арганізацыямі, створанымі з удзелам замежных юрыдычных асоб і грамадзян), дзяржаўнай дысцыпліны цэн залішне атрыманыя ў сувязі з гэтым сумы канфіскуюцца па рашэнню органаў цэнаўтварэння ў даход дзяржаўнага бюджэту. Акрамя таго, з іх у пазабюджэтныя фонды мясцовых Саветаў народных дэпутатаў спаганяецца штраф у такім жа размеры. Залішне атрыманыя сумы ад завышэння цэн, а таксама штрафы спісваюцца з рахункаў прадпрыемстваў і арганізацый у бясспрэчным парадку.

Для правядзення экспертызы распрацоўваемых і прымаемых рашэнняў па пытаннях цэн, а таксама ўносімых праграм і патрабаванняў у частцы цэн рознымі арганізацыямі, грамадскімі рухамі і палітычнымі партыямі стварыць у рэспубліцы асацыяцыю незалежных экспертаў у галіне цэнаўтварэння.

Улічваючы магчымыя недапастаўкі матэрыяльна-тэхнічных рэсурсаў, забяспечыць іх прыярытэтнае накіраванне на патрэбы аграпрамысловага комплексу, будаўніцтва аб'ектаў, звязаных з ліквідацыяй вынікаў чарнобыльскай катастрофы, прамысловасці будаўнічых матэрыялаў, па выпуску тавараў народнага спажывання.

Неабходна завяршыць поўную інвентарызацыю рэшткаў вытворчых і складскіх запасаў матэрыяльна-тэхнічных рэсурсаў і неўстаноўленага абсталявання на прадпрыемствах, а таксама ў сістэме матэрыяльна-тэхнічнага забеспячэння і на яе аснове арганізаваць пачынаючы з III квартала 1991 г. шырокую распрадажу невыкарыстоўваемых рэсурсаў, уключаючы продаж іх насельніцтву. У сувязі з гэтым прыпыніць дзеянне Закона «Аб прадпрыемствах у Беларускай ССР» у частцы выкарыстання матэрыяльна-тэхнічных рэсурсаў. Прадугледзець строгую адказнасць кіраўнікоў прадпрыемстваў за дакладнасць інфармацыі аб наяўнасці матэрыяльна-тэхнічных рэсурсаў.

Для ажыццяўлення аператыўнага пераразмеркавання матэрыяльных рэсурсаў, уключаючы змяншэнне паставак за межы рэспублікі, забеспячэнне пры гэтым абароны прадпрыемстваў і арганізацый прадаставіць адпаведныя правы Дзяржэканомплану, Дзяржарбітражу, Пракуратуры і банкам БССР.

У выпадку недапаставак па ўнутрырэспубліканскіх планах па ўзгадненню з Дзяржарбітражам БССР прадугледзець штрафныя санкцыі ў размеры 100 працэнтаў кошту недапастаўленай прадукцыі.

Прамысловым прадпрыемствам рэспублікі рэалізаваць прадукцыю па гадавых фондах для рэспубліканскіх спажыўцоў да 1 жніўня гэтага года.

Пры шматразовых парушэннях аб'ёмаў і тэрмінаў паставак сыравіны і прадукцыі вытворча-тэхнічнага прызначэння па выдзеленых лімітах і заключаных міжурадавых пагадненнях з боку прадпрыемстваў і арганізацый іншых рэспублік скарачаць або спыняць вываз прадукцыі ў гэтыя рэгіёны, а выслабаняемыя рэсурсы накіроўваць для больш поўнага забеспячэння патрэб Беларускай ССР.

Ва ўмовах скарачэння паставак у рэспубліку нафты, прыроднага і звадкаванага газу, каменнага вугалю і ў мэтах забеспячэння ўстойлівай работы аб'ектаў паліўна-энергетычнага комплексу ў 1991 годзе ўвесці асобы рэжым кіравання і функцыяніравання энергетычнай і транспартнай сістэм рэспублікі, які гарантуе надзейную абарону прадпрыемстваў указаных галін.

Не дапускаць скарачэння запасаў аўтамабільнага бензіну ніжэй 60 тыс. тон і дызельнага паліва — 75 тыс. тон.

Забяспечыць апераджальнае будаўніцтва мінскіх ЦЭЦ-4 і ЦЭЦ-5, Гомельскай ЦЭЦ-2, лініі электраперадачы 750 кв Смаленская АЭС — падстанцыя «Беларуская», газаправодаў-адводаў, аўтамабільных газанапаўняльных кампрэсарных станцый і іншых аб'ектаў паліўна-энергетычнага комплексу.

Важнейшым напрамкам забеспячэння матэрыяльнымі рэсурсамі будзе заставацца пастаўка іх па лініі гарызантальных гаспадарчых сувязей на аснове міжурадавых пагадненняў і дагавораў. У сувязі з гэтым у III квартале бягучага года і вызначыць аб'ёмы ўзаемных міжрэспубліканскіх паставак, перазаключыўшы міжурадавыя пагадненні, тэрмін якіх заканчваецца ў 1991 годзе.

Пачаць, пачынаючы з 1992 года, стварэнне сумесных прадпрыемстваў, цэхаў і вытворчых магутнасцей з іншымі рэспублікамі на кампенсацыйнай аснове.

Завяршыць да 1 ліпеня бягучага года распрацоўку абласных балансаў вытворчасці і спажывання, увозу і вывазу сыравіны, прадукцыі і тавараў як асновы для фарміравання планаў на 1992 год.

На аснове ўказаных балансаў перагледзець структуру вытворчасці, маючы на ўвазе скараціць выпуск прадукцыі, якая падлягае вывазу з рэспублікі, і павялічыць вытворчасць прадукцыі, якой не хапае. Распрацаваць праграму максімальнага самазабеспячэння рэспублікі.

НЕАДКЛАДНЫЯ МЕРЫ ПА САЦЫЯЛЬНАЙ АБАРОНЕ НАСЕЛЬНІЦТВА І ЎДАСКАНАЛЕННЮ ПРАЦОЎНЫХ АДНОСІН

Рэалізацыя ў рэспубліцы мер па сацыяльнай абароне насельніцтва ў сувязі з рэформай рознічных цэн не прадухіліла рэзкага зніжэння жыццёвага ўзроўню многіх слаёў насельніцтва. На радзе прадпрыемстваў дапушчаны сур'ёзныя недахопы ў выкананні рэкамендацый урада аб парадку кампенсацыйных выплат, індэксіраванні даходаў, падзешаўленні харчавання, што выклікала сур'ёзнае нездавальненне ў працоўных калектывах.

Дзяржкампрацы БССР, кіраўнікам прадпрыемстваў перагледзець тарыфныя стаўкі і службовыя аклады з налічэннем на іх прадугледжаных дзеючым заканадаўствам ільгот і кампенсацый, надбавак і даплат, прэмій і ўзнагароджанняў стымулюючага парадку, маючы на ўвазе забяспечыць павелічэнне ў 1992 годзе сярэдняй заработнай платы працуючых у сферы матэрыяльнай вытворчасці ў 1,5—2 разы.

Ажыццяўляючы работу па ўдасканаленню аплаты працы, Дзяржкампрацы БССР сумесна з міністэрствамі і ведамствамі да 1 снежня бягучага года распрацаваць новую рэспубліканскую тарыфную сістэму, якая забяспечвала б належны ўлік умоў і вынікаў працы, ліквідацыю лішніх міжгаліновых дыферэнцыяцый у яе аплаце.

Тарыфныя стаўкі і аклады павінны быць гарантаванымі і абавязковымі для прадпрыемстваў усіх форм уласнасці. Гэта тая мяжа, ніжэй якой аплата працы работнікаў не можа апусціцца ні пры якіх выніках гаспадарчай дзейнасці. У бягучым годзе трэба завяршыць ажыццяўленне мер па павышэнню заработнай платы работнікам, занятым у невытворчых галінах.

З пераходам на новыя тарыфныя стаўкі і аклады, якія ўключаюць кампенсацыйныя выплаты і праведзеную індэксацыю даходаў, звязаную з павышэннем рознічных цэн, увесці новы механізм індэксацыі даходаў насельніцтва. Даходы да 300 рублёў індэксіруюцца ў размеры поўнай кампенсацыі росту цэн, а ад 301 да 600 рублёў — у размеры 0,5 працэнта за кожны працэнт росту цэн. Велічыня даходу, якая перавышае 600 рублёў, не індэксіруецца.

У гэтых мэтах зрабіць пераразлік кошту новай «спажывецкай карзіны», удакладніць узровень пражытачнага мінімуму, завяршыць работу па фарміраванню сістэмы мінімальных спажывецкіх бюджэтаў для розных сацыяльна-дэмаграфічных груп насельніцтва. На іх аснове з улікам існуючых цэн на тавары і паслугі вызначыць узровень мінімальнай заработнай платы, пенсій, дапамог, стыпендый, гарантуемы дзяржавай для адпаведных катэгорый грамадзян.

Ажыццяўляючы меры сацыяльнай абароны для падтрымання жыццёвага ўзроўню пенсіянераў, да 1 кастрычніка 1991 г. унесці на разгляд і зацвярджэнне Вярхоўнага Савета БССР праект Закона БССР «Аб пенсіённым забеспячэнні грамадзян у БССР», прадугледзеўшы ў ім асаблівую ўвагу павышэнню мінімальных размераў пенсій па ўзросту і павелічэнню пенсій і дапамог інвалідам.

У мэтах сацыяльнай абароны малазабяспечаных непрацаздольных грамадзян ва ўмовах рыначнай эканомікі на перыяд стабілізацыі спажывецкага рынку з прыцягненнем працоўных калектываў, грамадскіх і дабрачынных арганізацый распрацаваць дзяржаўную сістэму сацыяльных гарантый на рэспубліканскім і мясцовым узроўнях, якая прадугледжвае розныя віды натуральнай дапамогі, стварэнне мэтавых фондаў і рэзерваў тавараў першай неабходнасці, бясплатнае медыцынскае абслугоўванне, паляпшэнне жыллёвых умоў, прадастаўленне льготных крэдытаў, пазык, скідак на аплату камунальна-бытавых паслуг, аказанне паслуг сацыяльна-культурнага характару, стварэнне цэнтраў сацыяльнай дапамогі і догляду.

Ажыццявіць пачынаючы з 1992 года пераход да асабістага пенсіённага і сацыяльнага страхавання з адкрыццём асабовых рахункаў для залічэння на іх страхавых узносаў працоўных. К канцу бягучага года завяршыць распрацоўку сістэмы дыферэнцыраваных тарыфаў на сацыяльнае страхаванне ў залежнасці ад небяспекі, шкоднасці, цяжкасці работ і іншых фактараў умоў працы.

Накіраваць намаганні на правядзенне палітыкі занятасці, якая папярэджвае масавае беспрацоўе. У гэтых мэтах на чарговай сесіі Вярхоўнага Савета БССР разгледзець Закон Беларускай ССР «Аб занятасці насельніцтва Беларускай ССР».

У рэспубліцы ёсць цяжкасці з прафесіянальнай занятасцю. З развіццём рыначных адносін яны могуць ускладняцца. З улікам гэтага ў першым паўгоддзі бягучага года завяршыць фарміраванне дзяржаўнай службы занятасці.

К канцу бягучага года ажыццявіць распрацоўку праграмы занятасці насельніцтва з вызначэннем мер па збалансаванасці попыту і прапанавання рабочай сілы на рынку працы, стварэнню дадатковых рабочых месц для сацыяльна неабароненых груп насельніцтва (моладзі, воінаў, звальняемых у запас, інвалідаў і іншых), арганізацыі грамадскіх работ.

У мэтах страхавання па беспрацоўю ўтварыць дзяржаўны фонд садзейнічання занятасці. Для фарміравання ўказанага фонду ўстанавіць абавязковыя адлічэнні прадпрыемствамі, установамі і арганізацыямі ў размеры 3 працэнтаў ад фонду аплаты працы.

Заканадаўча замацаваць формы прававога і эканамічнага рэгулявання рынку рабочай сілы, уключаючы пытанні ліквідацыі перашкод міграцыі, падатковыя і крэдытныя льготы пры стварэнні новых рабочых месц, мэтавага бюджэтнага фінансавання.

У мэтах павышэння эфектыўнасці работы і ўзмацнення адказнасці спецыялістаў і кіраўнікоў усіх узроўняў, а таксама рабочых і служачых перайсці на кантрактную форму найму і аплаты працы.

Дзяржкампрацы БССР па ўзгадненню з Федэрацыяй прафсаюзаў Беларусі распрацаваць і зацвердзіць рэкамендацыі па заключэнню кантрактаў. Устанавіць, што кантракты з кіраўнікамі дзяржаўных прадпрыемстваў павінны быць заключаны да 1 ліпеня гэтага года, а са спецыялістамі, рабочымі і служачымі—да 1 студзеня 1992 г.

Устанавіць, што кантракты, заключаныя з кіраўнікамі прадпрыемстваў саюзнага падпарадкавання, з'яўляюцца сапраўднымі толькі пры трохбаковым пагадненні: саюзнае міністэрства або ведамства, рэспубліканскі орган кіравання, кіраўнік прадпрыемства.

Зняць устаноўленыя ў цэнтралізаваным парадку абмежаванні на звышурочныя работы і іншыя формы працоўнай актыўнасці людзей, маючы на ўвазе вырашаць гэтыя пытанні ў адпаведных калектыўных дагаворах, заключаемых на прадпрыемствах.

Узаемаадносіны адміністрацыі з работнікамі прадпрыемстваў, арганізацый і ўстаноў будаваць на прававой аснове, строгім захаванні Кодэкса законаў аб працы. Ураду рэспублікі да 1 ліпеня гэтага года ўнесці ў Вярхоўны Савет БССР прапановы аб змяненні Кодэкса законаў аб працы Беларускай ССР, а таксама праект Закона БССР «Аб калектыўных дагаворах і пагадненнях».

Устанавіць ільготы маладым грамадзянам і маладым сем'ям у выдзяленні зямельных участкаў для індывідуальнага жыллёвага будаўніцтва, прадастаўленні доўгатэрміновых крэдытаў на набыццё жылых дамоў і кватэр, па ўплаце ўступных паявых узносаў у жыллёва-будаўнічыя кааператывы, абзавядзенню дамашняй гаспадаркай, набыццю прадметаў хатняга ўжытку працяглага карыстання і на іншыя мэты.

Вызначыць сістэму мер па сацыяльна-эканамічнай, арганізацыйнай, прававой падтрымцы прадпрымальніцкай дзейнасці маладых грамадзян, маладых сем'яў, якія аб'ядналіся для ажыццяўлення ўказанай дзейнасці ў калектывы маладых грамадзян.

У мэтах забеспячэння гарантый асабістай бяспекі грамадзян, іх уласнасці, грамадзянскіх правоў павысіць эфектыўнасць дзейнасці праваахоўных органаў. Істотна ўзняць узровень работы службаў па барацьбе з эканамічным сабатажам, укамплектаваць іх кваліфікаванымі кадрамі, палепшыць тэхнічнае аснашчэнне.

(Заканчэнне на 3-й стар.).

ЭКАНОМІКА РЭСПУБЛІКІ МОЖА ВЫЙСЦІ З КРЫЗІСУ

(Заканчэнне. Пачатак на 2-й стар.).

Распрацаваць прапановы па ўнясенню паправак у Крымінальна - працэсуальны кодэкс БССР з мэтай увядзення практыкі грашовых узносаў за асабістае паручыцельства, перадачу абвінавачваемых пад нагляд, аб павелічэнні спагнання за ўхіленне спецыялістаў ад выканання сваіх абавязкаў, ухіленне ад яўкі ў органы следства або суд.

СТАБІЛІЗАЦЫЙНЫЯ МЕРЫ Ў АСНОЎНЫХ СЕКТАРАХ ЭКАНОМІКІ

СПАЖЫВЕЦКІ КОМПЛЕКС

Дабіцца ў бягучым годзе росту вытворчасці тавараў народнага спажывання ў натуры не менш чым на 10 працэнтаў. Да прадпрыемстваў, якія неабгрунтавана адмаўляюцца ад прыняцця дзяржзаказу або выконваюць яго не ў поўным аб'ёме, прымяняць эканамічныя санкцыі.

Пачаць карэнную перабудову сістэмы арганізацыі гандлю, разглядаючы тут у якасці важнага напрамку развіццё спажывецкай кааперацыі не толькі ў вёсцы, але і ў горадзе, а таксама прыватнага прадпрымальніцтва на аснове паскоранай прыватызацыі прадпрыемстваў дзяржаўнага гандлю і магутнасцей па перапрацоўцы сельскагаспадарчай сыравіны.

Устанавіць, што прыбытак, атрыманы ад прыросту вытворчасці і пастаўкі гандлюючым арганізацыям рэспублікі тавараў народнага спажывання звыш узроўню мінулага года, не абкладаецца падаткам.

Прадугледзець, што вырабляемая ў рэспубліцы скураная і футравая сыравіна накіроўваецца ў першую чаргу на забеспячэнне прадпрыемстваў Мінлегпрома БССР, Белбытсаюза і на іншыя ўнутрырэспубліканскія патрэбы, а вываз яе ў іншыя рэгіёны і на экспарт ажыццяўляецца толькі па ўзгадненню з Дзяржэканомпланам БССР.

Вызначыць да 1 жніўня г. г. меры па самазабеспячэнню лёгкай прамысловасці на 1992 год ніткамі, валокнамі, тканінай, ільновалакном і іншымі матэрыяламі, вырабляемымі ў рэспубліцы. Па сыравіне і матэрыялах, што паступаюць з-за яе межаў, ажыццявіць стварэнне сеткі сумесных прадпрыемстваў, а таксама выкарыстанне кааперавaных паставак замежных фірм для вытворчасці гатовых вырабаў на кампенсацыйнай аснове. У прыватнасці, у 1992 годзе закончыць стварэнне сумеснага прадпрыемства ў г. Шатлыку Туркменскай ССР па вытворчасці баваўнянай пражы, а на базе Ільічоўскай ваўнамыйнай фабрыкі з Аўстраліяй — па забеспячэнню воўнай.

Вызначыць у маі—чэрвені 1991 г. наменклатуру недарагіх нехарчовых тавараў для продажу насельніцтву рэспублікі і забяспечыць іх выпуск у адпаведнасці з устаноўленымі заданнямі.

З мэтай падзешаўлення грамадскага харчавання перагледзець катэгарыйнасць прадпрыемстваў і размеры нацэнак у сталовых пры вытворчых прадпрыемствах, установах і навучальных установах. Размер гандлёвай нацэнкі ў сталовых трэцяй катэгорыі знізіць з 30 да 20 працэнтаў з кампенсаваннем за кошт прадпрыемстваў грамадскага харчавання іншых катэгорый.

Стварыць спрыяльныя ўмовы для прадпрымальніцкай дзейнасці ў нарыхтоўчай, перапрацоўчай, гандлёвай, сельскагаспадарчай і іншых галінах, якія забяспечваюць прыток таварнай масы ў гандлёвую сетку, уключаючы расшырэнне сеткі малых перапрацоўчых прадпрыемстваў і вытворчасцей з максімальным выкарыстаннем мясцовых сыравінных магчымасцей па выпуску плодаагароднінnай прадукцыі, безалкагольных напіткаў, кандытарскіх вырабаў, вяндліны і іншых прадуктаў харчавання, а таксама непрадуктовых тавараў працейшага асартыменту без абмежавання аб'ёмаў гадавога абароту.

Устанавіць, што гандлёвая нацэнка на тавары, па якіх фарміруюцца дагаворныя цэны, вызначаецца без уліку падатку з абароту.

Забараніць у 1991 годзе міністэрствам і ведамствам БССР, мясцовым Саветам народных дэпутатаў, прадпрыемствам і арганізацыям набываць за замежную валюту і па бартэрных здзелках тавары не першай неабходнасці, у тым ліку легкавыя аўтамабілі, магнітафоны, тэлевізары і іншыя вырабы.

АГРАПРАМЫСЛОВЫ КОМПЛЕКС

Для пакрыцця дадатковых расходаў сельскагаспадарчых прадпрыемстваў і арганізацый, выкліканых павышэннем цэн на пастаўляемую ім прамысловую прадукцыю, прадугледзець штоквартальныя фіксаваныя даплаты са спецыяльна створанага пазабюджэтнага фонду на адзінку рэалізаванай сельскагаспадарчай прадукцыі, або індэксацыю закупачных цэн.

Штомесячна кампенсаваць з бюджэту калгасам і саўгасам расходы па выплаце мінімальнай кампенсацыі працуючым у сувязі з павышэннем рознічных цэн. Далейшае павелічэнне заработнай платы работнікам сельскай гаспадаркі, звыш кампенсацый з бюджэту ажыццяўляць за кошт сродкаў гаспадарак па меры паляпшэння іх фінансавага стану.

Устанавіць для перапрацоўчых прадпрыемстваў аграпрамысловага комплексу падатак на прыбытак па льготнай стаўцы ў размеры 20 працэнтаў.

На патрэбы развіцця аграпрамысловага комплексу накіроўваць не менш палавіны рэспубліканскага фонду стабілізацыі.

Міністэрствам, ведамствам БССР, аблвыканкомам і Мінскаму гарвыканкому да 1 ліпеня 1991 г. арганізаваць заключэнне прамысловымі прадпрыемствамі і арганізацыямі з прадпрыемствамі аграпрамысловага комплексу на ўзаемавыгаднай аснове дагавораў аб каапераванні іх матэрыяльных, працоўных і фінансавых рэсурсаў для ажыццяўлення будаўніцтва жывёлагадоўчых ферм, цяпліц, сховішчаў і іншых аб'ектаў, з выкарыстаннем атрыманай сельскагаспадарчай прадукцыі для паляпшэння грамадскага харчавання і продажу рабочым і служачым.

Камітэту па зямельнай рэформе і землеўпарадкаванню пры Савеце Міністраў БССР і яго органам на месцах на час правядзення зямельнай рэформы прадаставіць надзвычайныя паўнамоцтвы па забіранню невыкарыстоўваемых і нерацыянальна выкарыстоўваемых зямель ва ўсіх землекарыстальнікаў і прадастаўленню іх грамадзянам для арганізацыі сялянскіх (фермерскіх) гаспадарак, вядзення асабістай падсобнай гаспадаркі, індывідуальнага садаводства і агародніцтва, а таксама кааператывам грамадзян для калектыўнага садаводства і агародніцтва.

У прыярытэтным парадку накіроўваць у АПК сыравінныя і матэрыяльна-тэхнічныя рэсурсы, неадкладна прыняць меры па павелічэнню аб'ёмаў дарожнага будаўніцтва ў калгасах і саўгасах, газіфікацыі сельскіх населеных пунктаў.

У мэтах садзейнічання развіццю сялянскіх (фермерскіх) гаспадарак стварыць рэзервовы фонд трактароў, сельскагаспадарчай тэхнікі, камбікармоў, мінеральных угнаенняў, іншых матэрыяльна-тэхнічных рэсурсаў для забеспячэння імі сялянскіх гаспадарак.

Прыватызацыю зямлі ажыццяўляць у першую чаргу ў неэфектыўна працуючых калгасах і саўгасах. Пры гэтым не дапускаць прымусовага расфарміравання калгасаў і саўгасаў, прадаставіўшы ім магчымасць даказаць сваю жыццяздольнасць у рынкавых умовах.

Перагледзець праграмы капітальнага будаўніцтва ў калгасах, саўгасах і на іншых прадпрыемствах аграпрамысловага комплексу на 1991 год і праекты гэтых праграм на 1992 год. Закансерваваць новапачатыя і пераходзячыя будоўлі вытворчага прызначэння, якія маюць нізкі узровень будаўнічай гатоўнасці, і перш за ўсё жывёлагадоўчыя комплексы і новыя саўгасы на меліяраваных землях, а выслабаненыя рэсурсы накіраваць на пускавыя будоўлі, уводзімыя ў дзеянне магутнасці, а таксама на рэканструкцыю і тэхнічнае пераўзбраенне дзеючых прадпрыемстваў.

Для вырашэння найбольш важных праблем развіцця аграпрамысловага комплексу стварыць на перыяд пераходу да рынку адзіны валютны фонд аграпрамысловага комплексу з прыцягненнем не менш як 10 працэнтаў інвалютных сродкаў прамысловых прадпрыемстваў і арганізацый, размешчаных на тэрыторыі рэспублікі.

Паслядоўна павялічваць долю сельгаспрадукцыі, што пастаўляецца на рынак і ў дзяржаўныя рэсурсы па дагаворных і свабодных цэнах.

У рамках антыманапольных мер ажыццяўляць жорсткі кантроль за абгрунтаванасцю ўстанаўлення цэн прадпрыемствамі-манапалістамі, размешчанымі на тэрыторыі рэспублікі, якія пастаўляюць рэсурсы аграпрамысловаму комплексу.

Узмацніць матэрыяльную і адміністрацыйную адказнасць калгасаў, саўгасаў і перапрацоўчых прадпрыемстваў АПК за выкананне дзяржаўнага заказу на пастаўку прадуктаў харчавання і сельскагаспадарчай сыравіны.

ПРАМЫСЛОВАСЦЬ

З мэтай асаблення крызісных працэсаў у прамысловасці і арыентацыі вытворчасці на задавальненне патрэб рэспублікі:

забяспечыць за кошт умацавання міжрэгіянальных сувязей, фонду стабілізацыі рынку, больш поўнага выкарыстання мясцовай сыравіны, матэрыялаў, адходаў вытворчасці і другасных рэсурсаў захаванне ўзроўню вытворчасці рэсурсазабяспечваючых галін (хімічнай, нафтахімічнай і лясной прамысловасці, вытворчасці будаўнічых матэрыялаў) з тым, каб задаволіць патрэбнасці рэспублікі ў іх прадукцыі. За кошт павелічэння збору для Беларускага металургічнага завода металалому вырашыць пытанне аб дадатковай пастаўцы для патрэб машынабудаўнічых прадпрыемстваў рэспублікі не менш як 100 тыс. тон металапракату;

для прадухілення спынення вядучых вытворчасцей дазволіць прадпрыемствам ажыццяўляць па рэспубліканскіх ліцэнзіях экспартныя пастаўкі часткі прадукцыі па бартэрных здзелках у абмен на неабходную сыравіну, матэрыялы і камплектуючыя вырабы.

Ускласці на кіраўнікоў дзяржаўных прадпрыемстваў адказнасць за працаўладкаванне вызваляемых работнікаў у выніку спаду або спынення вытворчасці. У сувязі з гэтым прадаставіць ім права ствараць на базе невыкарыстоўваемых магутнасцей прадпрыемствы іншых форм уласнасці, малыя прадпрыемствы, сумесныя вытворчасці, перш за ўсё па выпуску тавараў народнага спажывання.

Для фарміравання новай структуры прамысловасці, арыентаванай у першую чаргу на задавальненне патрэб рэспублікі і яе спажывецкага сектара пачынаючы з другога паўгоддзя гэтага года на аснове мэтавых праграм пачаць паэтапна канверсію і перапрафіляванне прадпрыемстваў абароннай прамысловасці, машынабудаўнічага і хімічнага комплексаў.

Сфарміраваць творчыя калектывы з вучоных і спецыялістаў і падрыхтаваць прапановы па стварэнню ўстановак малатанажнай хіміі для вытворчасці заменнікаў увозімых па імпарту або з іншых рэспублік некаторых дэфіцытных відаў рэагентаў, алеяў, клеяў і іншых матэрыялаў.

Забяспечыць развіццё ўнутрырэспубліканскіх кааперавaных сувязей і размяшчэнне ў бліжэйшыя 2—3 гады на прадпрыемствах рэспублікі вытворчасці рада камплектуючых вырабаў і матэрыялаў, атрымліваемых на эканамічна нявыгадных умовах і ад нестабільных пастаўшчыкоў з-за меж БССР.

Значна павысіць экспартны патэнцыял і аб'ёмы вытворчасці навукаёмістай, канкурэнтаздольнай прадукцыі, стварыць за кошт узносаў зацікаўленых прадпрыемстваў рэспубліканскі фонд садзейнічання канверсіі і перaспецыялізацыі машынабудаўнічага і хімічнага комплексаў.

Важнейшым сродкам каардынацыі дзейнасці ўсіх гаспадарчых структур ва ўмовах развіцця рыначных адносін павінен стаць у рэспубліцы саюз прадпрыемцаў, стварэнню якога будзе садзейнічаць урад. Такі саюз са сваімі органамі ў абласцях павінен быць выразнікам інтарэсаў кіраўнікоў прадпрыемстваў, арганізацый і ўласнікаў ва ўзаемаадносінах з прафсаюзамі і ўрадам.

КАПІТАЛЬНАЕ БУДАЎНІЦТВА

У месячны тэрмін перагледзець праграму капітальнага будаўніцтва з мэтай канцэнтрацыі ўсіх матэрыяльных, фінансавых і працоўных рэсурсаў на завяршэнні будаўніцтва ўводных аб'ектаў, звязаных з пераадоленнем вынікаў чарнобыльскай катастрофы, перапрацоўчых галін аграпрамысловага комплексу, прамысловасці будаўнічых матэрыялаў, па выпуску тавараў народнага спажывання.

З улікам вынікаў праведзенай у 1 квартале 1991 г. інвентарызацыі будуемых прадпрыемстваў прыняць рашэнні аб кансервацыі аб'ектаў вытворчага і невытворчага прызначэння, ажыццявіць меры па рацыянальнаму выкарыстанню будынкаў і збудаванняў на закансерваваных і прыпыненых будоўлях, прадугледзеўшы іх перапрафіляванне, продаж або бязвыплатную перадачу дзяржаўным арганізацыям.

Прадаставіць Савету Міністраў БССР на перыяд надзвычайных мер асобыя паўнамоцтвы без узгаднення з мясцовымі органамі ўлады прымаць рашэнні аб будаўніцтве неабходных для агульнарэспубліканскіх патрэб аб'ектаў.

Забяспечыць намечаны на бягучы год увод у дзеянне магутнасцей па вытворчасці 380 млн. штук сценавых матэрыялаў, а таксама магутнасцей на Беларускім цэментным заводзе (г. Касцюковічы).

НАВУКА І САЦЫЯЛЬНА-КУЛЬТУРНЫ КОМПЛЕКС

Для забеспячэння выжывальнасці навукі і стымулявання дзелавой актыўнасці ў навукова-тэхнічнай сферы аказваць ёй максімум дзяржаўнай падтрымкі шляхам умацавання прэстыжу вучоных і спецыялістаў, змянення сістэмы аплаты працы навуковых работнікаў, прадастаўлення права навуковым арганізацыям у межах атрымліваемых даходаў самастойна ўстанаўліваць аклады вучоным і спецыялістам, садзейнічання ўтварэнню і развіццю новых прагрэсіўных інавацыйных структур, арыентаваных на навукаёмістыя тэхналогіі і віды выпускаемай прадукцыі, уключаючы навуковыя і тэхналагічныя паркі і іншыя структуры, якія базіруюцца на аб'яднанні навуковага і вытворчага патэнцыялу. Трэба стварыць у рэспубліцы фонд фундаментальных даследаванняў. Для забеспячэння функцыяніравання рынку навукова-тэхнічнай прадукцыі адкрыць у гэтым годзе ў г. Мінску навукова-тэхнічную біржу.

У мэтах падтрымання нармальнага функцыяніравання сістэм народнай адукацыі, сацыяльнага забеспячэння, аховы здароўя і культуры ў рэспубліцы максімальна захаваць прадугледжаныя для гэтых мэт планам і бюджэтам аб'ёмы матэрыяльных і фінансавых рэсурсаў, дабіваючыся іх эфектыўнага выкарыстання, магчымага скарачэння расходаў на няпершачарговыя патрэбы (інвентар, капітальны рамонт і інш.).

З 1992 года пачаць пераход на нарматыўнае бюджэтнае фінансаванне на аднаго жыхара па ахове здароўя, сацыяльнаму забеспячэнню, адукацыі, культуры, фізічнай культуры. Асаблівую ўвагу ўдзяліць гарантаванаму фарміраванню пенсіённага фонду, фондаў сацыяльнага страхавання і сацыяльнай абароны насельніцтва.

Захаваць дзяржзаказ на будаўніцтва лячэбных медыцынскіх установаў, аб'ектаў народнай адукацыі, культуры, сацыяльнага забеспячэння.

У 1992 годзе сфарміраваць за кошт адлічэнняў прадпрыемстваў, уключаючы валютныя, спецыяльны фонд аховы здароўя для набыцця лякарстваў і медыцынскага інструментарыя ў мэтах падтрымання ўзроўню забеспячэння імі лячэбных устаноў рэспублікі пры магчымай адсутнасці цэнтралізаваных паставак.

Для больш эфектыўнага і эканомнага выкарыстання існуючай матэрыяльнай базы і фінансавых сродкаў пачаць падрыхтоўку і пераход да арганізацыі работы аховы здароўя на прынцыпах бюджэтна-страхавой медыцыны, увесці асабістае медыцынскае, а таксама асабістае пенсіённае страхаванне з залічэннем сродкаў на асабістыя рахункі грамадзян. Адначасова пачаць перапрафіляванне дзеючых у рэспубліцы прадпрыемстваў Мінмедпрома на выпуск найбольш неабходных для насельніцтва лекавых сродкаў, выкарыстоўваючы канверсію, нарошчваць аб'ёмы выпуску вырабаў медыцынскай тэхнікі, абсталявання і інструментаў на прадпрыемствах рэспублікі.

У сувязі з прагназіруемым вызваленнем спецыялістаў народнай гаспадаркі і рабочых у новых эканамічных умовах да 1 кастрычніка гэтага года вызначыць магчымыя сферы выкарыстання іх працы і арганізаваць у адпаведнасці з патрэбнасцю перападрыхтоўку і павышэнне кваліфікацыі кадраў, арыентуючыся на існуючую базу вышэйшых, сярэдніх спецыяльных і прафесіянальна-тэхнічных навучальных устаноў.

Стымуляваць стварэнне сістэмы платных курсаў, мэтавых кансультацыйных і іншых паслуг па атрыманню другой прафесіі або адукацыі.

Рацыянальна выкарыстоўваць і нарошчваць па магчымасці паліграфічныя магутнасці, дакладна вызначыўшы прыярытэты, цэнавую палітыку выдавецкай дзейнасці, накіраваную на эканамічнае ўмацаванне галіны, забяспечваючы дзяржаўную падтрымку (дзяржзаказ) выпуску нацыянальнай, дзіцячай і вучэбнай літаратуры.

Работу тэлебачання і радыёвяшчання пераводзіць на ўмовы максімальнай самаакупнасці.

ЗНЕШНЕЭКАНАМІЧНЫЯ СУВЯЗІ

Выкарыстоўваць знешнеэканамічныя сувязі для стабілізацыі эканомікі рэспублікі. У гэтых мэтах:

У маі — чэрвені гэтага года Дзяржкамітэту БССР па знешніх эканамічных сувязях, Дзяржэканомплану БССР распрацаваць праграму расшырэння экспарту канкурэнтаздольнай прадукцыі. Лічыць неабходным накіраваць на гэтыя мэты ўласныя і пазыковыя валютныя сродкі;

стварыць дадатковыя стымулы для экспарцёраў прадукцыі, а таксама прававую базу для развіцця знешніх сувязей гаспадарнічаючых суб'ектаў;

дазволіць прадпрыемствам поўнасцю пакідаць у сябе валютныя паступленні ад дадатковага экспарту прадукцыі пры ўмове выканання ўстанаўліваемых заданняў па экспарту, але не ніжэй фактычна дасягнутых яго аб'ёмаў у папярэднім годзе, і дагаворных абавязацельстваў па пастаўках унутры краіны;

увесці парадак, згодна з якім прадпрыемствы, што ажыццяўляюць экспарт прадукцыі звыш паставак па дагаворах, могуць поўнасцю выкарыстоўваць зароблены валютныя сродкі для закупкі прадуктаў харчавання, медыкаментаў і іншых тавараў, якія ўваходзяць у мінімальную «спажывецкую карзіну», а таксама тэхналагічнага абсталявання для іх вытворчасці. Адначасова ўвесці матэрыяльную і адміністрацыйную адказнасць асоб за бартэрныя аперацыі, якія ставяць сваёй мэтай пастаўку аўтамабіляў, складанай бытавой тэхнікі, прадметаў раскошы і іншых тавараў, неарыентаваных на масавы попыт;

утварыць у рэспубліцы рэзервовы валютны фонд за кошт мэтавых адлічэнняў часткі валютных сродкаў прадпрыемстваў-экспарцёраў для закупак па імпарту сыравіны, матэрыялаў і запчастак;

прадаставіць прадпрыемствам з удзелам замежнага капіталу магчымасць займацца пасрэдніцкімі аперацыямі.

Прадугледзець першачарговае выкарыстанне валютных сродкаў, уключаючы прыцягнутыя замежныя крэдыты, па наступных прыярытэтных напрамках:

перапрацоўка сельскагаспадарчай сыравіны і вытворчасць прадуктаў харчавання;

ліквідацыя вынікаў чарнобыльскай катастрофы;

развіццё будаўнічай індустрыі і вытворчасці будматэрыялаў;

вытворчасць тавараў народнага спажывання.

У мэтах змяншэння залежнасці рэспублікі ад паставак імпартнай сыравіны, матэрыялаў і рада тэхналагічнага абсталявання распрацаваць праграму развіцця імпартазамяшчальных вытворчасцей.

Асаблівую ўвагу ўдзяліць наладжванню эканамічных узаемаадносін на аснове новых форм супрацоўніцтва з краінамі Усходняй Еўропы, у першую чаргу з Польшчай і Чэхаславакіяй.

Прадаставіць права Дзяржкамітэту БССР па знешніх эканамічных сувязях:

выдаваць ліцэнзіі і дазваляць прадпрыемствам ажыццяўляць экспартныя пастаўкі часткі прадукцыі па бартэрных здзелках у абмен на неабходную сыравіну, матэрыялы і камплектуючыя вырабы;

выдаваць дазволы на правядзенне тавараабменных (бартэрных) аперацый па таварнай наменклатуры, вызначаемай рэспублікай;

ажыццяўляць кваціраванне і ліцэнзаванне знешнеэканамічных здзелак.

Вырашыць у II квартале 1991 года пытанне аб перадачы Беларускага ўпраўлення таможні ў саюзна - рэспубліканскае падпарадкаванне. Адкрыць у бягучым годзе дадаткова не менш двух пагранічных кантрольна - прапускных пунктаў. Беларускаму ўпраўленню таможні сумесна з Брэсцкім і Гродзенскім аблвыканкомамі вырашыць пытанне аб паляпшэнні работы пагранічных кантрольна-прапускных пунктаў. У мэтах абароны рэспубліканскага спажывецкага рынку ўвесці з чэрвеня гэтага года часовыя таможныя пошліны на вывозімыя з рэспублікі харчовыя і нехарчовыя тавары. Узмацніць таможны кантроль і ўзаемадзеянне таможнай службы, органаў унутраных спраў, дзяржаўнай бяспекі, пракуратуры пры правядзенні аглядаў перавозімых грузаў за межы краіны. Увесці перадтаможны кантроль, ажыццяўляемы сіламі МУС БССР.

ПАВЫШЭННЕ ЭФЕКТЫЎНАСЦІ КІРАВАННЯ

Для пераадолення крызісных з'яў рашэнні Савета Міністраў Беларускай ССР і іншых выканаўчых органаў улады забяспечваюцца на аснове строгай супадпарадкаванасці ніжэйстаячых органаў вышэйстаячым. Пры гэтым вышэйстаячыя выканаўчыя органы маюць права адмяняць рашэнні ніжэйстаячых, калі яны супярэчаць мэтам і задачам праграмы.

Прадаставіць Савету Міністраў БССР права рэгуляваць размяшчэнне заказаў на пастаўку прадукцыі для дзяржаўных патрэб на ўсіх прадпрыемствах і ў арганізацыях, якія знаходзяцца на тэрыторыі рэспублікі, незалежна ад іх ведамаснай падпарадкаванасці.

Устанавіць, што парушэнні парадку выканання дзяржаўных заказаў, а таксама дагаворных абавязацельстваў разглядаюцца вышэйстаячымі органамі дзяржаўнай улады і органамі дзяржарбітражу рэспублікі з прыняццем неабходных мер адміністрацыйна-прававога ўздзеяння.

У мэтах павышэння выканаўчай дысцыпліны і адказнасці прадаставіць Савету Міністраў БССР права ў парадку надзвычайных мер назначаць і звальняць кіраўнікоў міністэрстваў і ведамстваў БССР, выканаўчых органаў улады (з давядзеннем да ведама адпаведных мясцовых Саветаў народных дэпутатаў), прадпрыемстваў і арганізацый рэспублікі, незалежна ад іх ведамаснай падпарадкаванасці, а таксама вызначаць меры адміністрацыйнага ўздзеяння за недахопы ў гаспадарчай дзейнасці, невыкананне дзяржаўных заказаў і дагаворных абавязацельстваў па пастаўках прадукцыі, а таксама іншых заданняў, якія закранаюць інтарэсы рэспублікі. У сувязі з гэтым прыпыніць на 1991—1992 гады дзеянне адпаведных заканадаўчых і нарматыўных актаў Беларускай ССР.

У мэтах упарадкавання структуры і функцый кіравання на ўсіх узроўнях, стварэння ўмоў для фарміравання шматукладнай эканомікі правесці ў другім паўгоддзі 1991 года размежаванне рэспубліканскай і камунальнай уласнасці па ўзроўнях дзяржаўнага кіравання.

Улічваючы, што ў цяперашніх умовах буйнамаштабная перабудова рэспубліканскіх органаў кіравання можа выклікаць далейшую дэзарганізацыю ў эканоміцы, у асноўным захаваць на даным этапе іх арганізацыйныя структуры.

Для далейшага ўпарадкавання структуры дзяржаўнага кіравання ў IV квартале 1991 года зацвердзіць новую генеральную схему кіравання народнай гаспадаркай Беларускай ССР, якая адпавядала б умовам пераходнага перыяду да рынавай эканомікі.

***

Для рэалізацыі гэтай праграмы неабходна дакладная работа ўсіх выканаўчых органаў улады. Яны і перш за ўсё іх кіраўнікі павінны быць свабоднымі ад палітычнай кан'юнктуры, надзейна абароненымі ад праяўлення ўсякага экстрэмізму і націску. Адначасова яны павінны мець рэальныя магчымасці для спынення сабатажу і іншых дзеянняў, якія перашкаджаюць выкананню праграмных мерапрыемстваў.

Толькі кансалідацыя ўсіх сіл, якім дарагія інтарэсы народа, дазволіць дабіцца пералому да лепшага і не дапусціць спаўзання рэспублікі ў бездань хаосу і разрухі.

«Политический собеседник» № 5

Нумар адкрываецца рэдакцыйным артыкулам «Апазіцыя, хто ў ёй?».

Вучоны В. Кожынаў выступае з матэрыялам «Дэмакраты» прагнуць тыраніі».

Прыцягнуць увагу чытачоў публіцыстычныя заметкі вучоных І. Ільіна «Чуццё залы» і А. Кузьміча «Як нас грабяць цэнамі».

У артыкуле А. Дзмітрука «Мюнхенскія «парады» беларускіх «дэмакратаў» аналізуюцца ачарняльныя выступленні на радыёстанцыі «Свабода» некаторых нашых землякоў.

«Гэта нехта павінен сказаць». Матэрыял пад такім загалоўкам пісьменніка В. Мысліўца зацікавіць не толькі сабратаў па пяру, але і кожнага, хто яго прачытае.

Калі СССР хоча выжыць — неабходна ўвесці мараторый на змянёны шосты пункт Канстытуцыі краіны — такую думку праводзіць начальнік канструктарскага бюро Мінскага электратэхнічнага завода В. Глушкоў у артыкуле «Чаму я не выходжу з КПСС».

«Так, гаварыць толькі праўду» — такі загаловак мае публікацыя ў сувязі з артыкулам у часопісе «Родная прырода» «Адказ «Политическому собеседнику» і рашэннем суда ў абарону А. Сабадаша.

«Ад газеты адмаўляюся» — заяўляе ў адкрытым пісьме галоўнаму рэдактару «Народнай газеты» І. Сярэдзічу чытач з Барысава М. Барсук.

Раздзел сатыры і гумару прадстаўлены апавяданнем В. Крыжэвіча «Кансультацыя».

«ТЭХНАПРЫБОР» І... ФАНТАЗІЯ

Неабмежаваныя магчымасці для творчасці і фантазіі пры ручным вязанні адкрывае прыстасаванне, выпуск якога асвоіў магілёўскі завод «Тэхнапрыбор».

— Кофты, світэры, сукенкі, берэты, шалі, шкарпэткі — ажурныя і грубай вязкі—усё пад сілу навінцы, — расказвае вядучы спецыяліст па яе ўкараненню Алена Кuроўская. — Нашы заводскія майстрыхі-аматаркі прадэманстравалі на ёй ужо больш як трыццаць відаў вязання. Для яе падыходзіць усё: шарсцяная, баваўняная, сінтэтычная пража, ніці, якія былі ва ўжыванні, і нават вяроўкі для палавікоў і рыбалоўных сетак. Як жа не ганарыцца ўдачнай рэччу? Яшчэ адна вартасць — магчымасць пераходу ад вязання пруткамі да работы на машыне і наадварот.

Пачаўшы масавы выпуск навінкі, завод арганізаваў і курсы па яе асваенню. Раз у тыдзень праходзіць адкрыты ўрок-рэклама ў мясцовым універмагу. Жадаючых вучыцца хоць адбаўляй, што лепш за ўсё гаворыць аб патрэбнасці новага тавару.

Кар. БЕЛТА.

АПОШНЯЯ ІНФАРМАЦЫЯ АД 18 ДА 18 СУТАК

«ДЗЕВЯТКА»—ЗА 90 ТЫСЯЧ

ПІНСК. (С. Шапіра). Ашаламіла пінчан — гаспадароў толькі што прайшоўшага аўкцыёну цана новенькай аўтамашыны ВАЗ-2109. Апошняя мадэль «Жыгулёў» змагла прыцягнуць увагу толькі заезджых таўстасумаў.

Сярод аўтааматараў Пінска не знайшлося жадаючых прапанаваць нават стартавую цану — 50 тысяч рублёў. «Барацьба» ішла паміж прадстаўнікамі Прыбалтыкі і Масквы.

Пасля таго як адзін з масквічоў назваў лічбу 90 тысяч, канкурэнты здаліся. І «дзевятка» ўзяла курс на сталіцу. А чысты даход ад аўкцыёну склаў 151 тысячу рублёў. Гэтыя сродкі накіраваны ў гарадскі бюджэт для падзешаўлення харчавання школьнікаў.

БУДУЕЦЦА ХРАМ

МАЛАРЫТА. (П. Алесін). Будаўніцтва Свята-Пакроўскай рускай праваслаўнай царквы пачалося ў вёсцы Збураж — цэнтры калгаса «40 гадоў БССР». Першы камень культавай установы заклаў, а таксама асвяціў гэта месца настаяцель Свята-Сімяонаўскага праваслаўнага сабора, сакратар Брэсцкага епархіяльнага праўлення Яўген Сцяпанавіч Парфянюк.

Узвядзенне храма пачалося побач з тым самым месцам, дзе ў 1943 годзе нямецка-фашысцкія акупанты разам з 320 дамамі вяскоўцаў спалілі царкву, пабудаваную ў мінулым стагоддзі.

Для будаўніцтва храма мясцовы калгас выдзеліў бясплатна цэглу, падмуркавыя блокі, жалезабетонныя перакрыцці.

АДЗІН З АПЛОТАЎ «КРАІНЫ БУЛЬБЫ»

РАГАЧОЎ. Эксперыментальная база «Доўск» спецыялізуецца на вырошчванні элітных і першых рэпрадукцый насеннай бульбы, якая потым рэалізуецца іншым гаспадаркам Гомельскай вобласці.

Сёлета тут вырошчваюць каля 20 відаў «другога хлеба». Упершыню пасаджаны такія сарты, як «гранат», «верас», «сінтэз», «санта», набытыя мясцовымі механізатарамі ў Беларускім НДІ бульбаводства. Дарэчы, прадукцыя эксперыментальнай базы карыстаецца попытам не толькі ў нас, але і ў суседняй Літве. Такія гаспадаркі і пацвярджаюць «званне» рэспублікі — «краіна бульбы».

МЯСНЫ ЭКСПЕРЫМЕНТ

ГРОДНА. (Б. Пракопчык). З павышэннем кошту мяса пакупнікі спадзяваліся, што яго якасць значна палепшыцца. Аднак ім па-ранейшаму даводзіцца плаціць аднолькавыя грошы за зусім неаднолькавую па спажывецкіх якасцях прадукцыю.

Існуючы парадак выклікаў масавае нездавальненне пакупнікоў, асабліва ў сувязі са злоўжываннямі работнікаў гандлю пры раздзелцы тушы. Аблвыканком вырашыў правесці ў палавіне магазінаў горада эксперымент. Сутнасць яго ў тым, што ўстанаўліваецца розная цана на ялавічыну ў залежнасці ад яе катэгорыі. Кілаграм мяса вышэйшай катэгорыі будзе каштаваць 14 рублёў, а, напрыклад, грудзінка — 5.50, фарш — 6.50. Прычым уся прадукцыя будзе фасаванай.

У другой палавіне гандлёвых кропак абласнога цэнтра пакуль што дзейнічае ранейшы парадак продажу. Што пакажа эксперымент — пра гэта мы паведамім чытачам пазней.

«МАЛАДЫЯ ПАСЛЫ»

У канцэртнай зале Белдзяржфілармоніі прайшлі прадстаўленні амерыканскай групы «Маладыя паслы». Прафесіянальныя шоу, якія ўключаюць ў сябе сучасныя і традыцыйныя брадвейскія мелодыі, паказваюць карані амерыканскай музыкі праз работы лепшых кампазітараў ЗША.

Поспех групы ва ўсім свеце заснаваны на таленце і энтузіязме артыстаў і на прафесіяналізме яе артыстычнага дырэктара Рэндзі Бута, музычнага прадзюсера Рона Сімпсана і дырэктара трупы Джэніэл Крыстэнсен.

«Маладыя паслы» дадуць у маі 19 прадстаўленняў у гарадах Савецкага Саюза. Два з іх убачылі і па вартасці ацанілі мінскія гледачы.

Фота У. ШУБЫ. (БЕЛТА).

ДАВЕЎ ЗАКОН ДА КІЕВА

КАРМА. (Р. Ганжураў). Каб спагнаць урон, нанесены кармянскім краявідам нядбайнасцю спецыялістаў і рабочых БМУ-24 трэста «Укркамплектмантаж», мясцовым прыродаахоўнікам прыйшлося звярнуцца ажно ў стольны горад Кіеў, у Дзяржарбітраж Украінскай ССР.

І вось, разгледзеўшы іск, прад'яўлены з Кармы будаўніча-мантажнаму ўпраўленню за скідванне некалькіх тон дызельнага паліва ў рачулку Добрыч, Дзяржарбітраж Украіны прыняў рашэнне спагнаць з крыўдзіцеляў прыроды штраф у суме 30 тысяч рублёў. Матэрыяльна пакараны і шэраг адказных асоб арганізацыі-парушальніцы, у тым ліку галоўны механік БМУ М. Я. Захарчук.

Што датычыць штрафных грошай, то яны будуць пералічаны ў Беларускі рэспубліканскі Дзяржбанк для выкарыстання на прыродаахоўныя мэты.

ХОЧАШ ГАНДЛЯВАЦЬ— ГАНІ ТЫСЯЧУ РУБЛЁЎ

МАГІЛЁЎ. Першыя шэсць жыхароў горада атрымалі афіцыяльны дазвол на гандаль садавінай і агароднінай (дарэчы, не з асабістага падворка). Ужо вызначаны і месцы будучага продажу. Каб стаць першымі прыватнымі гандлярамі новаяўленым «нэпманам» прыйшлося ўнесці па тысячы рублёў.

ГЕРАСТРАТАМ ПАТРЭБНЫ... КАЛОРЫІ

Лаўры Герастрата, мусіць, даўно сніліся 24-гадоваму Б., аднаму з кіраўнікоў аб'яднання малых прадпрыемстваў «Невель».

У 3 гадзіны ночы ён падпаліў мастацкую майстэрню Саюза мастакоў БССР, а таксама летнюю веранду дзіцячага садка № 5 Савецкага раёна. Высветлілася, што ён жа ў ноч на 17 сакавіка гэтага года ўкраў прадукты харчавання з гаража грамадзяніна К., размешчанага побач з майстэрняй. Герастрат, ды яшчэ галодны — што можа быць жахлівей?

Выпуск падрыхтавалі І. КАРНЕЙ і С. СУЛКОЎСКІ.

Нашы тэлефоны: 32-44-02, 32-60-13, 32-31-98.

«НЕ ВЕРЦЕ БАДЗЁРЫМ РЭПАРТАЖАМ»

Гісторыя без «белых плям»

У ФАТАГРАФІІ, што перад вамі, і чалавека, адлюстраванага на іх, адпольны лёс. У 60-х гадах гэтым здымкам і касманаўту Рыгору Нялюбаву быў вынесены прыгавор: «З гісторыі выкрэсліць!»

Групавая фатаграфія была зроблена роўна 30 гадоў назад — 17 мая 1961 года на дачы Явейнай пад Сочы, дзе адпачывалі Сяргей Паўлавіч Каралёў і яго жонка Ніна Іванаўна. У гэты дзень да іх разам з [illegible] і А. Сяргеевым прыехаў амаль у поўным саставе першы атрад савецкіх касманаўтаў. Дакладней, тады ў космас злятаў толькі Юрый Гагарын, а астатнія толькі рыхтаваліся да сваіх стартаў (на здымку: у першым радзе злева направа Андрыян Нікалаеў, Юрый Гагарын, С. П. Каралёў, начальнік Цэнтра падрыхтоўкі касманаўтаў Я. Карпаў і інструктар парашутнай падрыхтоўкі М. Нікіцін; стаяць — Павел Паповіч, Рыгор Нялюбаў, Герман Цітоў і Валерый Быкоўскі).

Упершыню гэта фатаграфія была апублікавана ў кнізе В. Гагарынай «[illegible] 12 красавіка», якая выйшла ў выдавецтве «Советская Россия» ў 1984 годзе. Цяжка сказаць, як прагледзела пільная цэнзура (хоць падобныя «праколы» здараліся і раней) «[illegible]» здымак. Бо да гэтага года і пазней у кнігах «З гісторыі савецкай касманаўтыкі» (М., Наука, 1983), «Акадэмік С. П. Каралёў. Вучоны. Інжынер. Чалавек» (М., Наука, 1986 і 1987) і іншых, а таксама ў часопісах аналагічныя фатаграфіі друкаваліся без Р. Нялюбава, якога «выкрэслілі» з гісторыі нашай касманаўтыкі вопытныя рэтушоры. (Дарэчы, твары Р. Нялюбава і іншых засакрэчаных лётчыкаў, што ўвайшлі ў той «гагарынскі» атрад, пры жаданні можна было ўбачыць яшчэ ў 1976 годзе, калі ў кнізе лётчыка-касманаўта СССР Я. Хрунова «Пакарэнне бязважкасці», якая выйшла ў выдавецтве Міністэрства абароны, па недагляду цэнзуры быў надрукаваны групавы здымак, зроблены на 5—10 мінут раней, чым гэты).

Сёння цяжка ўявіць, што імя Нялюбава, як і іншых кандыдатаў на першы касмічны палёт, з'явілася ў друку яшчэ ў 1962 годзе. Пра Рыгора не раз упамінаў Я. Пятроў (псеўданім тады таксама засакрэчанага Я. Карпава) у сваёй кнізе «Касманаўты», што выйшла ў выдавецтве «Советская Расія». [illegible] Толькі ў 1978 годзе лётчык-касманаўт СССР Р. С. Шонін у кнізе «Самыя першыя» паспрабаваў даць невялікую характарыстыку кожнаму з тых, хто прыйшоў у атрад у 1960 годзе, але так і не злятаў у космас. Спатрэбілася яшчэ сем гадоў, каб мы даведаліся праўду пра «гагарынскі» набор.

Не толькі цяжкай, але і цярністай аказалася для многіх дарога да зорак. Прайсці яе да канца здолелі толькі дванаццаць. Восем па розных прычынах гэта зрабіць не змаглі. У іх ліку быў і Рыгор Рыгоравіч Нялюбаў.

У спецгрупу ён трапіў з Чарнаморскага флоту, дзе служыў у марской авіяцыі. Прырода надзяліла Рыгора не толькі добрым здароўем, але і масай якасцей, якія дапамаглі яму прайсці найстражэйшую медкамісію, а потым і заняць адно з вядучых месц у атрадзе. Па ўспамінах людзей, якія ведалі Нялюбава, чалавек ён быў незвычайны. Добры лётчык і парашутыст, нядрэнны спартсмен. Рыгор меў выдатную [illegible] мочікам. Нялюбаў заўсёды быў душой кампаніі, [illegible]. Праўда, такое «гусарства» не заўсёды заахвочвалася кіраўніцтвам Цэнтра падрыхтоўкі касманаўтаў. Псіхолагі адзначалі ў Рыгора самалюбства, жаданне быць у цэнтры ўвагі, няправільныя суадносіны асабістых і грамадскіх інтарэсаў.

Вось чаму ў першую «шасцёрку» ён спачатку не трапіў, толькі потым замяніў Анатоля Карташова, якога «спісалі» медыкі пасля выпрабавання на цэнтрыфузе. Але вялікае жаданне быць першым дазволіла Рыгору Нялюбаву стаць адным з асноўных кандыдатаў на палёт у космас. Ён падабаўся [illegible] С. П. Каралёва Б. В. Раўшанбаху, высока цаніў Рыгора і Я. Карпаў, хоць і адзначаў у ім амаль поўную адсутнасць самакрытыкі.

Разам Гагарын, Цітоў і Нялюбаў пабывалі на Краснай плошчы (гл. «Звязда» ад 12.04.91 г.), разам запісалі на магнітафонную стужку падрыхтаваны для першага касманаўта «Зварот перад стартам», рапарт да «Ўсхода», які чакаў свайго гаспадара. Толькі Гагарын і Цітоў — у скафандрах, а Нялюбаў — у скураной лётнай куртцы і фуражцы.

Ён мог палецець у космас, навят у ліку першых, але лёс распарадзіўся інакш. Рыгор Нялюбаў, Іван Анікееў і Валянцін Філацьеў (іх таксама ўваходзілі ў «дваццатку») у красавіку 1963 года былі затрыманы ваенным патрулём на чыгуначнай платформе, калі, падпітыя, вярталіся ў Зорны гарадок з Масквы. Даведаўшыся пра гэта, кіраўніцтва Цэнтра ўпрасіла дзяжурнага каменданта не пасылаць рапарт камандаванню. Аднак той паставіў умову — Нялюбаў павінен прасіць прабачэння за свае паводзіны ў камендатуры. Рыгор у сілу свайго характару прыняць гэту прапанову не мог. У выніку рапарт пайшоў «наверх», з атрада былі выключаны ўсе трое, хоць, як лічаць дагэтуль, Анікеева і Філацьева так строга караць не было [illegible]. «Мы цяжка перажывалі выхад іх з атрада, — успамінаў Георгі Шонін. — І не толькі таму, што былі добрыя хлопцы, [illegible]. На іх прыкладзе мы ўбачылі, што жыццё — барацьба і ніякіх слабін ці паблажак нікому не будзе».

З Зорнага гарадка Нялюбава накіравалі для далейшага праходжання службы ў адну з часцей ВПС, што базіравалася на Далёкім Усходзе. Іншы раз пасля палётаў ён расказваў сваім новым таварышам пра тое, што сам рыхтаваўся да касмічнага палёту разам з Гагарыным, Цітовым, якія сталі да таго часу вядомымі, Нікалаевым, Паповічам, Быкоўскім. Нехта верыў, а нехта — не. Рыгор так і не змог зміры́цца з выключэннем з атрада касманаўтаў. Цяжкі душэўны крызіс, удар па самалюбству (яны сталі героямі, а я!..) зламалі яго.

Апошнім дакументам яго біяграфіі стаў рапарт, выпіска з якога сведчыць: «...18 лютага 1966 года ў п'яным стане быў забіты поездам на чыгуначным мосце станцыі Іпалітаўка Далёкаўсходняй чыгункі». Так трагічна абарвалася жыццё аднаго з кандыдатаў на першыя касмічныя палёты.

...Я гляджу на гэтыя фатаграфіі, бяру ў рукі выдатную кнігу «Самыя першыя», падпісаную на памяць Георгіем Шоніным у Зорным гарадку. «Калі вы калі-небудзь пачуеце занадта бадзёры рэпартаж пра работу экіпажа на борце касмічнага карабля ці арбітальнай станцыі ці прачытаеце недзе пра звышздольных касманаўтаў — не верце гэтаму!» Сярод нашых дэвізаў няма лозунга: «Прыйшоў, убачыў, перамог!»

Як і многія іншыя прафесіі, прафесія касманаўта патрабуе вялікай працы (і на Зямлі, і ў космасе), адданасці сваёй справе, здольнасці і гатоўнасці пайсці на рызыку.

На гэтым шляху былі не толькі перамогі, але і паражэнні і нават трагедыі. З дваццаці чалавек «гагарынскага» набору ў Цэнтры падрыхтоўкі касманаўтаў працягваюць працаваць толькі восем. (Цяпер іх засталося трое: намеснікі начальніка ЦПК А. Р. Нікалаеў і А. А. Ляонаў і камандзір атрада касманаўтаў Б. В. Валыноў.) Чатыры загінулі: хто ў космасе, хто ў паветры, хто на зямлі... У адных не вытрымалі нервы, іншых падвяло здароўе.

Такія факты. Такое жыццё...

У. ЛАРЫЁНАЎ.

Зорны гарадок — Гомель.

Метад доктара Сарчука

ВАША ЗДАРОЎЕ

Прынцыпы старажытнай кітайскай медыцыны ляжаць у аснове [illegible] навукова-практычнага Цэнтра нетрадыцыйнай дыягностыкі і лячэння савецка-аўстрыйска-амерыканскага СП «Свенас», філіял якога дзейнічае ў Мінску на базе паліклінікі № 31. З яго загадчыкам В. Нікалаевым гутарыць наш карэспандэнт.

— Віктар Вячаслававіч, што такое «Свенас»?

— Каротка кажучы, гэта [illegible] дакладнасць дыягностыкі (98 працэнтаў) пры значным скарачэнні часу абследавання. [illegible] без аналізаў крыві, апрамянення і г. д. за 15—20 мінут мы даследуем пацыента па ўсіх органах і сістэмах, выяўляем прычыну хваробы, месца і ступень паражэння. «Свенас» — гэта арыгінальны метад немедыкаментознага лячэння пры дапамозе ўздзеяння біялагічна актыўнай вадкасці, што і з'яўляецца сутнасцю метаду доктара Сарчука. Цэнтр «Свенас» знаходзіцца ў Сімферопалі. У 48 гарадах краіны працуюць яго філіялы, ёсць і параўнаўча буйныя, як, напрыклад, у Маскве, Кіеве. Таму ў штаце да 25 чалавек. У Мінску пакуль што тры медыкі практыкуюць метад Сарчука, у Брэсце — два, Гомелі і Магілёве — па аднаму.

— Што ўяўляе сабой гэта вадкасць, з чаго выраблясцца?

— Выраблясцца яна са звычайнай дыстыліраванай вады. Тут трэба сказаць, што ўсякая вада мае сваю памяць, у тым ліку і дыстыліраваная. Мы гэту памяць ліквідуем і шляхам пэўнай перапрацоўкі атрымліваем якасна іншую вадкасць з зададзенымі лячэбнымі ўласцівасцямі. Яна нясе ў сабе ўсю інфармацыю аб хваробе ці хваробах пацыента, якую мы загадзя сабралі. На яе аснове складаецца рэцэпт біялагічна актыўнай вадкасці, якая прызначаецца для лячэння канкрэтнага пацыента, а не ўвогуле ўсіх. Метад Сарчука разлічаны якраз на індывідуальны падыход.

— Прабачце, Віктар Вячаслававіч, але ў апошні час сталі вядомымі і даступнымі розныя новыя, нярэдка самыя неверагодныя спосабы лячэння ад усіх хвароб, шмат аб'явілася экстрасенсаў, калдуноў і г. д. І чым больш іх становіцца, тым менш даверу да іх у людзей. Ці не з'яўляецца метад Сарчука ў нейкай ступені данінай модзе на нетрадыцыйную медыцыну?

— Каб зняць зусім зразумелую падазронасць, скажу, што метад апрабіраваны ў навукова-даследчых установах краіны і за мяжой, абаронены аўтарскім правам, запатэнтаваны і рэкамендаваны Міністэрствам аховы здароўя СССР для шырокага ўкаранення ў медыцынскую практыку.

Мы лечым гамеапатыяй. [illegible] 75 працэнтаў урачоў. [illegible] вагай у параўнанні з традыцыйнымі метадамі лячэння. А ў нашай краіне, калі паўсюдна адчуваецца востры дэфіцыт нават прасцейшых медпрэпаратаў, гамеапатыя можа і павінна стаць магутным сродкам у медыцыне. Але трэба мець на ўвазе, што гамеапатыя эфектыўная толькі пры высокай дакладнасці дыягностыкі. Што і вызначае, дарэчы, метад доктара Сарчука.

— Як вам удаецца пазбягаць памылак пры пастаноўцы дыягназу?

— Выкарыстоўваем спосабы і рэцэпты лячэння старажытнай кітайскай медыцыны. Сёння агульнавядома, што на целе чалавека ёсць звыш 600 кропак — сувязных з усімі яго органамі. У нашым арсенале іх каля 240. Уздзеянне на гэтыя кропкі дазваляе нам ставіць дыягназ з высокай дакладнасцю. Хачу звярнуць увагу на такую акалічнасць. Нашы спецыялісты ў адрозненне ад медыкаў звычайнай паліклінікі, у якіх вельмі абмежаваны час прыёму наведвальнікаў, не спяшаюцца развітацца з чалавекам. Мы абследуем, вывучаем яго арганізм роўна столькі, колькі патрабуецца: паўгадзіны, гадзіну, можам і больш, бо ён наш кліент.

— Ну, і якія водгукі наведвальнікаў, што з'яўляецца найбольш тыповым у іх рэакцыі?

[illegible] го ў ім пачынаюцца біяхімічныя змяненні. А чалавек, магчыма, гэту хваробу насіў у сабе 10 гадоў. Колькі часу страчана! Метад жа доктара Сарчука дазваляе паставіць дыягназ задоўга да клінічнага праяўлення хваробы. І гэта яго бясспрэчная перавага найбольш уражвае нашых наведвальнікаў.

Іх таксама цікавяць карысныя, часам нечаканыя парады, якія яны атрымліваюць у нас. Так, адной жанчыне сярэдняга ўзросту, гандлёваму работніку, упрыгожанай залатымі вырабамі, як святочная ёлка, мы парэкамендавалі не насіць на сабе столькі золата, бо яно не сумяшчаецца з яе арганізмам. І, ведаеце, дапамагло. Жанчына стала лепш сябе адчуваць, перастала скардзіцца на галаўныя болі.

Ці возьмем модныя медыцынскія прэпараты. Мы нярэдка хапаемся за іх, бо яны дапамаглі нашаму сваяку, суседу, калегу. Але тое, што добра іншым, можа вам пашкодзіць. Мы параім, наколькі той ці іншы прэпарат падыходзіць вам асабіста.

— Калі нашых чытачоў зацікавіць ваш метад лячэння, як ім лепш звязацца з вамі?

— Можна па тэлефоне ў Мінску 58-88-14 з 15 да 17 гадзін. А лепш за ўсё пісьмова: 220134, вул. Бурдзейнага, 4, паліклініка № 31.

Л. ЛАХМАНЕНКА.

АБ'ЯВА

Прафкомам прапаноўваем пуцёўкі ў Піцунду. Тэлефон у Мінску 61-71-14.

РАСІЯ — КРАІНА ПРАРОКАЎ

Загадкавае. Неверагоднае. Фантастычнае

РАСКАЗВАЮЧЫ ПРА час, калі ён жыў у Ніжнім Ноўгарадзе, Горкі прывёў выпадак, што здарыўся з яго добрым знаёмым, Пімен Уласьевым. [illegible]

— Пачакай...

[illegible]

— Што ты, Пімен?

[illegible]

Факт, які прыводзіць Горкі, не адзінкавы. [illegible] нім.

Пра дзень сваёй смерці вядома было і ўкраінскаму філосафу і паэту Рыгору Скавара дзе. Ён быў зусім здаровы, калі, прыйшоўшы ў слабаду Іванаўку, аб'явіў усім пра сваю блізкую смерць, сам выкапаў сабе магілу, вярнуўся ў свой «пакойчык», змяніў бялізну, паклаў пад галаву свае творы і памёр. Ведаў свой дзень і гадзіну В. М. Тацішчаў (вядомы рускі гісторык). Таксама зусім здаровы, ён прыняў прычасце Святых Тайнаў і загадаў выкапаць сабе магілу.

Летапісы ўпамінаюць пра некаторых з рускіх князёў, якім было дадзена, быццам зазірнуўшы ў будучыню, даведацца пра свой апошні дзень.

Веданне дня сваёй смерці, веданне будучыні да адных можа прыйсці раптоўна і, здавалася б, без намаганняў з іх боку, да другіх — у выніку шматгадовай духоўнай практыкі. Пра такіх людзей пісаў у свой час Рыгор Багаслоў, грэчаскі царкоўны дзеяч і мысліцель. «Уладычаскі іх розум ад Духу прымае такія вобразы, па якіх яны супрысутнічалі ў будучым, як у цяперашнім».

Супрысутнічалі ў будучым, як у цяперашнім...

Сведчанні аб прароцтвах рассеяны па старонках гісторыі. Цар Васіль III вырашыў насільна пастрыгчы ў манашкі сваю жонку, Саламонію, каб ажаніцца з Аленай Глінскай. Пры гэтым ён запрасіў, як належала ў той час, благаславенне на новы шлюб патрыярхаў Канстанцінопальскага, Александрыйскага і Іерусалімскага. Усе трое адказалі цару аднадушнай адмовай. Патрыярх жа Іерусалімскі, Марк, растлумачыў прычыну царквы: «Калі [illegible]». [illegible]

Узысці на трон пасля Івана Грознага павінен быў старэйшы яго сын Іаан. Калі Васіль Блажэнны паміраў, цар разам з абодвума сынамі і дачкой Анастасіяй прыйшоў развітацца і прасіць яго маліцца за іх. І тут, на смяротным ложы, Блажэнны звярнуўся раптам да малодшага сына цара, Фёдара, і ў прысутнасці ўсіх прадказаў, што зусім не старэйшаму, не Іаану, а яму, малодшаму, давядзецца прыняць царства. Як вядома, так і здарылася, хоць тады, пры Васілі Блажэнным, нішто не прадказвала сыназабойства. І калі апусцеў трон, на яго ўзышоў малодшы, Фёдар.

Што датычыць самога Івана Грознага, дык вядома, што ў апошні год свайго жыцця ён загадаў прывезці ў Маскву з Архангельска і яго наваколля бабак-чарадзеек. Дванаццаць чарадзеек змясцілі пад замок, паставіўшы надзейную варту. Бельскі, адзін з самых давераных людзей цара, кожны дзень наведваў іх, перадаючы потым, што яны гаварылі Івану Грознаму. Але вось аднойчы ў адзін голас чарадзейкі аб'явілі, што цар, маўляў, памрэ 18 сакавіка. Можна ўявіць сабе, як павінна было не спадабацца падобнае цару. І сапраўды, «за такую хлусню» ён загадаў 18 ж сакавіка спаліць іх жывымі. Аднак, калі раніцай таго дня Бельскі з суправаджаючымі з'явіўся, каб выканаць волю цара, чарадзейкі ўзнялі лямант: дзень, маўляў, толькі пачаўся, невядома яшчэ, як скончыцца ён, і невядома, ці хлусяць яны.

Паводле сведчання сучаснікаў, нішто ў той дзень не прадказвала няшчасця. Цар адчуваў сябе добра, быў вясёлы — спяваў за абедам. Але потым, сеўшы гуляць у шахматы, раптам [illegible] 18 сакавіка. Прадказанне збылося.

Ці не гэта самы спробе даведацца пра будучыню нешта аб выкліку лёсу?

НЕЯК, КАЛІ ПУШКІНА [illegible], ён адказаў:

«Такім прымхлівым зрабіў мяне адзін выпадак. [illegible] тым у хуткім часе атрымаеце праз пісьмо нечаканыя грошы; трэцяе, я павінна вам сказаць, што вы скончыце ваша жыццё ненатуральнай смерцю». Несумненна, я забыўся ў той жа дзень і пра варажбу, і пра варажбітку. Але праз два тыдні пасля гэтага прадказання і зноў на Неўскім праспекце я сапраўды сустрэўся з маім даўнім сябрам, які служыў у Варшаве пры Вялікім князі Канстанціне Паўлавічу і перайшоў служыць у Пецярбург; ён мне прапанаваў і раіў заняць яго месца ў Варшаве, запэўніваючы мяне, што цэсаравіч гэтага жадае. Вось першы раз пасля варажбы, калі я ўспомніў пра варажбітку. Праз некалькі дзён пасля сустрэчы са знаёмым я на самай справе атрымаў з пошты пісьмо з грашамі — і ці мог я чакаць іх? Гэтыя грошы прыслаў мой ліцэйскі таварыш, з якім мы, будучы яшчэ вучнямі, гулялі ў карты, і я абыграў; ён, атрымаўшы пасля памёршага бацькі спадчыну, прыслаў мне доўг, якога я не толькі не чакаў, але і забыўся на яго. Цяпер трэба здзейсніцца трэцяму прадказанню, і я ў гэтым зусім упэўнены».

Трэцяе, што было прадказана паэту гадалкай немкай Аляксандрай Кіргоф, гучала так: «Можа, ты пражывеш доўга, але на 37-м годзе асцерагайся белага чалавека, белага каня ці белай галавы».

Чаканне, што і гэта прадказанне збудзецца, і жаданне ўсё ж пазбегнуць прадказанага не пакідалі Пушкіна ўсе тыя дваццаць гадоў, якія заставалася яму пражыць. Але ўсе намаганні пазбегнуць прадказанага аказаліся марнымі.

Аляксандр ГАРБОЎСКІ.

(Заканчэнне будзе).

Раздзелы з кнігі «Прарокі і празорцы ў Айчыне сваёй».

ТЭЛЕБАЧАННЕ

17 мая

Праграма Беларускага тэлебачання

10.40. «Сказ пра рысь». Тэлевізійны дак. фільм.
11.35. Тэма з варыяцыямі. «Дом на Поварскай».
12.35. «Нараджэнне аркестра». Прэм'ера музычнага відэафільма. 2-я серыя.
13.40. Б. Шоу «Пігмаліён». Фільм-спектакль Дзяржаўнага акадэмічнага Малога тэатра Саюза ССР.
15.10. «Усмешкі Нячыпараўкі». Фільм-канцэрт.
16.25. Праграма перадач.
16.30. «Магія чорная і белая». Маст. фільм.
17.45. «Асляня-агароднік». Мультфільм.
18.00. Моладзь і час.
19.00. Панарама.
19.30. Наш каментарый. Эканамічны СНІД.
19.35. Паказвае Віцебск. «Дзвіна». Літаратурна-мастацкі часопіс.
20.05. Іграе Ігар Алоўнікаў (фартэпіяна).
20.40. Рэклама.
20.45. Калыханка.
21.00. «Крупіцкія музыкі» — гэта фантастыка.
21.30. «Тайны старажытных пячор». Навукова - папулярны фільм.
21.45. Тэле-бізнес-клуб «Партнёр». Прамая лінія.
23.15. Рэха дня.

Першая агульнасаюзная праграма

12.00. ТСН.
12.15. «Князь Удача Андрэевіч». Маст. фільм.
15.00. ТСН.
15.15. «Вельмі сумная гісторыя». Тэлевізійны маст. фільм.
16.20. Свет захопленых, «Аўто».
16.35. «Вам, ветэраны...»
17.50. Мультфільм «Упершыню на арэне».
18.00. «Кантакт-форум».
18.30. «Мерыдыян». Міжнародныя навіны.
18.45. Мультфільм «Песні вясне».
19.00. «Ці быць міру на Блізкім Усходзе?». Аб урэгуляванні палесцінскай праблемы.
19.30. Куміры. Дзмітрый Малікаў.
20.00. Прэм'ера тэлевізійнага маст. фільма «Бярозавы гай сведчыць». 2-я серыя.
21.00. Час.
21.45. Праграма «ВІД». У перапынку (0.00) — ТСН.

Другая агульнасаюзная праграма

Праграма тэлебачання Расіі

17.00. «Званы Расіі». Музычная праграма.
18.15. Прадпрымальніцтва: быць ці не быць? Глава 3-я «Надзеі».
19.00. Валейбол. Першынство сусветнай лігі. Мужчыны. Зборная Рэспублікі Карэя — зборная СССР.
20.00. «Весткі». Інфармацыйны выпуск тэлебачання Расіі.
20.15. Добрай ночы, малышы!
20.30. Прэм'ера дак. фільма «Інваліды і рынак».
20.45. Спорт для ўсіх.
21.00. Час (з сурдаперакладам).
21.45. На сесіі Вярхоўнага Савета РСФСР.
22.30. «Джэнтльмен-шоў». Забаўляльная праграма.
23.00. «Весткі».
23.15. «Без яўных прычын». Маст. фільм (Францыя — Італія).
0.35. Тэлевізійны конкурс маладых выканаўцаў эстраднай песні «Ялта-91».

18 мая

Праграма Беларускага тэлебачання

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Сярэбраная паляна». Фільм-канцэрт.
9.15. «Ход у адказ». Шырокаэкранны маст. фільм з субцітрамі.
10.35. Тэлевізійны дзіцячы дзень. Дарожная азбука.
11.00. Тыдзень планеты. Міжнародны агляд.
11.15. Спявае вакальны дуэт Любоў Каспорская і Леанід Івашкоў.
11.40. Белыя і чорныя. Тэлевізійны шашачны клуб.
12.10. Мультфільмы «Даніла і Няніла», «Чаму вярблюд есць калючку», «Рыкэ-чубарык».
12.45. 20 мінут рэдактара. Па пісьмах гледачоў.
13.05. «Пяць гадоў пасля Чарнобыля». З навукова-практычнай канферэнцыі АН БССР.
14.10. Тэлевізійны дзіцячы дзень.
14.55. «Чароўная гліна». Кінанарыс.
15.10. «Наша спадчына». Віцебскі фестываль мастацтваў. Іграе ансамбль «Класік-авангард».
15.35. Партрэты народных выбраннікаў. Народны дэпутат БССР В. В. Любавіцкі. Перадача з Віцебска.
16.05. Тэлевізійны дзіцячы дзень. «Падказкі на манжэтах».
16.45. Да 60-годдзя беларускай энергасістэмы. «Цеплыня і святло сэрцаў».
17.55. Футбол. Чэмпіянат СССР. «Шахцёр» (Данецк) — «Дынама» (Мінск).
19.50. Рытм. Інфармацыйна-публіцыстычная праграма.
20.45. Калыханка.
21.00. «Супраць плыні». Выступае вакальны ансамбль «Камерата».
21.40. «Кара божая». Маст. фільм.
23.05. Запрашаем на вячоркі. Абрад «Пахаванне стралы». Фальклорныя ансамблі вёсак Барталамееўка і Стаўбун Веткаўскага раёна.
0.25. Рэха дня.

Першая агульнасаюзная праграма

6.30. Прэм'ера тэлевізійнага дак. фільма «Цяпло Ісык-Куля».
6.50. Мультфільмы «Кошчын дом», «Піражок-піражок...»
7.30. Рытмічная гімнастыка.
8.00. ТСН.
8.15. Ранішняя забаўляльная праграма.
8.45. Творчасць народаў свету.
9.15. Пункт адліку. Прадпрымальніцтва і бізнес.
9.45. Выступае Дзяржаўны акадэмічны рускі народны аркестр імя М. Осіпава.
10.45. Турцыя сёння.
11.30. Ранішняя зорка.
12.30. «Не дазволь мне адда ліцца». Дак. фільм да Міжнароднага дня музеяў.
12.50. Міжнародная праграма «Новыя імёны» прадстаўляе. Маладыя савецкія артысты ў італьянскім горадзе Азола.
13.20. Фільмы рэжысёра Г. Натансона. «Усё застаецца людзям».
15.00. ТСН.
15.15. Палітычныя дыялогі. «Хто ёсць хто». На пытанні тэлегледачоў адказвае старшыня Ленсавета А. А. Сабчак.
16.30. «Сам-насам з табою, брат...» Аб творчасці А. Даля.
18.00. Міжнародная панарама.
18.45. Упершыню на экране ЦТ. Маст. фільм «Маанзунд». 1-я і 2-я серыі.
21.00. Час.
21.45. «5 плюс».
23.35. Матчы баксёраў-прафесіяналаў за званне чэмпіёна свету.
0.35. ТСН.

Другая агульнасаюзная праграма

8.00. Ранішняя гімнастыка.
8.15. Здароўе (з сурдаперакладам).
8.45. Мультфільм «Шэсць Іванаў — шэсць веліканаў».
9.00. П. І. Чайкоўскі. Канцэртная сюіта з балета «Спячая прыгажуня».
9.30. Чэмпіянат ЗША па баскетболу сярод прафесіяналаў НБА.
10.30. Відэаканал «Садружнасць».
11.30. Праграма тэлебачання Расіі. Відэаканал «Плюс адзінаццаць».
13.30. Відэаканал «Садружнасць».
15.00. Тэлепраграма «Сям'я».

Праграма тэлебачання Расіі

16.00. «Плошча нязгоды». Аб сучасным забастовачным руху ў Расіі.
16.40. Мультфільмы.
17.00. «Бялее мой ветразь...» Канцэрт, прысвечаны памяці А. Міронава.
18.00. Футбол. Чэмпіянат СССР. «Спартак» (Масква) — «Лакаматыў». У перапынку — Парламенцкі веснік Расіі.
19.50. Спявае Н. Панцялеева.
20.00. «Весткі». Інфармацыйны выпуск тэлебачання Расіі.
20.15. Добрай ночы, малышы!
20.30. «Хто прылашчыць коніка». Дак. фільм.
21.00. Час (з сурдаперакладам).
21.45. Б. Сметана. «Чэшская песня для хору і аркестра».

Праграма тэлебачання Расіі

22.00. Свет кіно. «Медэя».
23.00. «Весткі». Інфармацыйны выпуск тэлебачання Расіі.
23.15. Музыканты — дзецям Чарнобыля. Канцэрт у Мінску з удзелам савецкіх і зарубежных выканаўцаў.
0.00. Міжнародныя спаборніцтвы па веславанню на байдарках і каноэ. Мемарыял імя Рабчынскай.
0.30. Тэлевізійны конкурс маладых выканаўцаў эстраднай песні. «Ялта-91».

РАДЫЕ

18 мая

11.10 — радыёклуб «Фальклор». 11.30 — «Увайсці ў кожны дом...» Суботнія радыёсустрэчы па пісьмах і званках слухачоў. 13.00 — для веруючых і няверуючых. Радыёчасопіс. 13.25 — М. Мусаргскі. «Карцінкі з выстаўкі». Выконвае І. Шуміліна. 14.00 — «І зноў на Паўночным полюсе». Дакументальны радыёрасказ. 15.15 — сустрэча з пераможцамі Рэспубліканскага конкурсу вакалістаў імя Л. Александроўскай. 16.15 — рамантыкі. 17.15 — песні Л. Захлеўнага. 17.40 — «Дзеці і мы». Пра надзённыя праблемы аховы дзяцінства ў рэспубліцы. 18.00 — «У люстэрку падзей». Перадача на міжнародныя тэмы. 18.15 — «Поп-хваля». Канцэрт артыстаў савецкай эстрады. 18.50 — Чалавек. Аўтамабіль. Дарога. 19.31 — «Знаёмае і незнаёмае». Канцэрт-загадка. 20.15 — вячэрняя казка. 20.30 — вячэрнія зарніцы. «Добрае слова пра добрых людзей». Рэпартаж, інтэрв'ю, карэспандэнцыя. 21.00 — «У будаўнікі пайду». Рэкламна-інфармацыйная праграма. Рэпартаж з вучылішча будаўнікоў № 114. 22.15 — «Паўгадзіны з меламанам». Эстрадная праграма. 22.45 — у вашу фанатэку. Выступае група «Уліс». 23.15 — радыёстанцыя «Юнацтва». Праграма «Сузор'е Блізнят».

НАДВОР'Е

17 мая

Усход, захад, даўжыня дня: Мінск — 5.04, 21.08, 16.04; Віцебск — 4.48, 21.04, 16.16; Магілёў — 4.54, 20.57, 16.03; Гомель — 4.56, 20.49, 15.53; Гродна — 5.19, 21.23, 16.04; Брэст — 5.28, 21.15, 15.47.

Сёння ўдзень па рэспубліцы чакаецца воблачнае з праясненнямі надвор'е, месцамі кароткачасовы дождж, навальніца. Тэмпература паветра ў Гродна — 12—14, Брэсце, Мінску — 14—16, Віцебску — 15—17, Магілёве — 17—19, Гомелі — 19—21 градус цяпла.

У наступныя двое сутак па рэспубліцы месцамі кароткачасовыя дажджы. Тэмпература паветра ўначы — 6—11, удзень — 17—22 градусы.

Узровень радыяцыйнага гама-фону 16 мая складаў: у Мінску — 0,012, Віцебску — 0,014, Гродна — 0,013, Брэсце — 0,010, Гомелі — ад 0,013 да 0,037, Магілёве — 0,014 мілірэнтгена ў гадзіну.

Натуральны радыяцыйны гама-фон на тэрыторыі рэспублікі не перавышае 0,020 мілірэнтгена ў гадзіну.

Л. САНКЕВІЧ, інжынер-сіноптык.

СОВЕТСКАЯ БЕЛОРУССИЯ
СЁННЯ Ў НУМАРЫ

«Эканоміка рэспублікі можа выйсці з крызісу». Аб праекце Дзяржаўнай праграмы стабілізацыі эканомікі і сацыяльнай абароны насельніцтва рэспублікі.
«Не абсякаць карані». Роздум публіцыста.
«Сяляне не бастуюць, яны працуюць...» Пасяўная-91.
«Кур'ер планеты». Паведамленні з-за рубяжа.
Саюзная і рэспубліканская інфармацыя.
Праграма тэлеперадач на будучы тыдзень.
«Фільмы тыдня». Анатацыі.
«У канцы нумара». Калонка для дапытлівых.
Афіша дня.

Намеснік галоўнага рэдактара М. В. МІХАЕВІЧ.

НАШ АДРАС
220041, гор. Мінск, Ленінскі праспект, 77, рэдакцыя газеты «Звязда».

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 32-51-05, аддзела пісьмаў — 32-04-52; 32-41-92, рэкламы і аб'яў — 32-35-91, навін — 32-60-13.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні неабавязкова адлюстроўваюць пункт гледжання рэдакцыі.

Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі.

Тыраж 102.822. Індэкс 63850. Зак. № 95.

Выходзіць 250 разоў на год.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12